

DOMOLJUB

Izahaja vsak četrtek. Cena mu je 8 K na leto. (Za Nemčijo 10 K, za Ameriko in druge tuje države 12 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 30 dinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnima, računanjske in inseratni pa: Upravištvu „Domoljuba“ — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 35.

V Ljubljani, dne 29. avgusta 1918.

Leto XXXI.

Salcburška posvetovanja.

Nemški nacionalci pri svojih slavnostih in v frazarskih člankih svojih precej plitvih časopisov mnogo kriče o poglobitvi gospodarske zveze med Nemčijo in našo državo, ki se mora izvršiti v bližnji bodočnosti. To poglobitev proglašajo kot svojo poglavitno politično zahtevo, od katere pričakujejo splošnega odrešenja.

Od navdušenih slovesnih sklepov in lepo donečih fraz do resnega dela je pa težka in dolga pot. Cele mesece so se vršili o tem razgovori poročevalcev v Berlinu, na Dunaju in v Budimpešti brez pravega uspeha, sedaj se zopet vrše v Salcburgu, pa nemški listi nič posebnega ne poročajo o njih, dasi bi gotovo nad vse radi razobnali važne in dalekosežne sklepe, če bi jih bilo kaj.

Nemška vlada želi doseči popolno carinsko prostost med obema zveznima državama, dasiravno bi tudi v Nemčiji gotovi krogi radi ohranili razne varstvene carine. Bavarci bi radi varovali svoje kmetijske proizvode, pa tudi razne industrije, zlasti predilna in steklarska industrija, se trudijo za ščitenje pred avstrijsko konkurenco. Naša vlada ne mara preveč jasno izraziti svojih ciljev. Ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle se je za vsa tozadevna vprašanja spretno izognil jasnemu odgovoru, naš trgovski minister Wieser je bil v gosposki zbornici bolj odkrit, toda njegov govor je naredil prijateljem gospodarske zveze malo veselja.

Avstrijski in ogrski mešetarji ponujajo Nemčiji razmerje, ki bi dalo nekaterim vrstam blaga carinsko prostost, drugim pa večje ugodnosti kakor vsaki drugi državi. Cela reč je pa združena z ogromnimi težavami. Težko je določiti, katere industrije bi bile varstva potrebne, in če zahtevamo

varstva za naše industrije, ga tudi nemškimi ne moremo odrekati, in kakor hitro smo na tej poti, bomo težko prišli bliže, kakor smo sedaj, in kje naj potem ostane poglobitev? V sedanjih razmerah je tudi jako težko govoriti o višini posameznih carin, ker se cene tako strašno izpreminjajo. Carine, ki so pri predvojnih cenah znašale po 30 odstotkov in več in nekaj pomenile, znašajo že pri sedanjih cenah komaj 10 odstotkov in ne pomenijo skoraj nič, v primeri s slabo valuto se kar izgube. Pri dolgotrajnih pogajanjih se že med pogajanjimi razmerje občutno spremeni.

Naša država bi od Nemčije potrebovala takih pogojev, da bi mogla po vojni razrušeno gospodarstvo postaviti na trdne noge, da bi mogla prenašati velikanska davčna bremena, ki nam jih bo vojna zapustila, potrebovala bi od Nemčije pomoči, da bi dobila iz inozemstva cenih surovin, ki bi jih pridnost državljanov predelala v drago izvozno blago, s katerim bi si sčasoma na svetovnem gospodarskem trgu toliko opomogli, da bi dosegli vsaj tako stopnjo, kot smo jo pred vojsko zavzemali. Nasprotno more naša država Nemčiji jako malo nuditi, edino carinska svoboda bi prišla v poštev, ki bi pa pomenila smrt za velik del naše industrije. Industrijci pa imajo v avstrijski politiki tako veliko moč, da bodo to znali preprečiti.

Večji pomen ima monarhija za Nemčijo kot politična sila. Ravno politična vprašanja med Nemčijo in Avstrijo, ki morajo tvoriti podlago za tesnejšo gospodarsko zvezo, so pa po mnenju strokovnjakov sedaj komaj godna za rešitev. V najvažnejšem izmed teh vprašanj v poljskem vprašanju gredo mnenja daleč narazen, in kar je posebno značilno, celo med avstrijskimi politikami samimi. Kar pa zadeva strogo gospodarska vprašanja, bo za Nemčijo veliko važnejše, kakšno stališče bo zavzela Anglija v carinskem vprašanju, kot kakršnakoli zveza z Avstrijo.

Zato do kakšne odločilne razrešitve vprašanja poglobljene gospodarske zveze med Nemčijo in Avstrijo še ne bo prišlo tako kmalu, ostalo bo pri dolgotrajnih brezplodnih posvetovanjih strokovnjakov in votlodonečih frazarskih sklepih na nemško-nacionalnih političnih shodih.

X

Svetovna vojska.

Na francoskem bojišču se boji nadaljujejo, 18. avgusta so pričeli Francozi med rekama Oiso in Aisno na 16 km dolgi fronti veliko ofenzivo, s katero so na tem delu presenetili Nemce, ki so se za par kilometrov umaknili. Tej francoski ofenzivi je sledila severno angleška ofenziva, ki je pa Angležem prinesla le majhnih uspehov. Angleži so zavzeli mesto Albert. Nemci se včasih kilometer za kilometer umikajo, delajo silovite protisunke, Angleži pritiskajo za njimi. Ustaviti se hočejo šele na črti za mesti Bapaume in Peronne, katera črta je baje močno utrjena, na tej črti imamo pričakovati jeseni velikih bojev, ki odločijo usodo nemške armade v Franciji. Sovražniki z vso silo hité za nemško armado, francoski vojskovodja Foch je objubil, da še letos odločno porazi Nemce, a odpor Nemcev je tako velik, da bo sovražni vojskovodja gotovo goljufan. Amerikanci zbirajo svojo milijonsko armado ob alzaško-lotarinski meji, kjer hočejo v kratkem pričeti z veliko ofenzivo, s katero hočejo osvojiti Alzacijo in Lotarinško. Prišel se je torej res odločilen del svetovne vojne.

Na italijanskem bojišču se vrše le proizvedovalni boji, posebno močno so delovali zrakoplovi.

Na albanskem bojišču smo dosegli lepe uspehe, zasedli smo mesti Fieri in Berat in prekoračili reko Semeni, zračno brodovje neprestano napada mesto Valo-

11

na, kjer je važno pristanišče za laško armado, ki se bojuje v Albaniji.

Tudi na macedonskem bojišču je sovražnik pričel z napadi, a so ga Bolgari povsod odbili.

Iz Rusije nimamo nobenih pravih poročil, katera si drugo drugemu nasprotujejo. Samo eno je gotovo, da gre boljševiska vlada h koncu, njen padec je le še vprašanje časa. Povsod se vrše upori, Rusija stoji pred domačo meščansko vojno. Od severa prodirajo Angleži, katere zadržujejo vladne čete, od vzhoda pa Čehoslovaki, ki osvajajo mesto za mestom in se bližajo Moskvi, kjer se tudi pripravljata velika vstaja proti boljševikom. Čehoslovakom hité na pomoč že tudi Japonci in Kitajci. Za boljševiško vlado se boré tudi naši in nemški vojni ujetniki, med Čehi se boré tudi ruski revolucionarji. Tako razjedajo veliko Rusijo domači boji.

V petem letu svetovne vojne nikake volje za mir, sovrašтво še vedno napolnjuje srca državljanov in ljudstva trpe. Hindenburg še zmeraj sanja o močnem miru, Amerikanci še vedno govore o odločilnem porazu Nemčije.

O medsebojnem sporazumu ni nobene govora, še eno zimo trpljenja bo treba, preden najdejo vodilni državniki pot do treznosti in pameti.

Politični obzornik.

Bolgarske skrbi in težave.

Bolgari nosijo tatarsko kri kakor Ogrji, a govore slovanski jezik, žive po slovanskih običajih, verujejo pa razkolniško kakor Rusi. Slovanski jezik in običaji so jim tako preustrojili meso in kri, da mislijo in čutijo popolnoma kakor Slovani.

Svojo državo imajo komaj sto let. Prej so jih stoletja in stoletja tlačili Turki. Slednjč so jih Rusi popolnoma odrešili turške odvisnosti. Zato so Bolgari do zadnjega časa videli v Rusih svoje rešitelje in so z njimi zvesto držali ter se nanje opirali.

Odkar je bolgarska država postala samostojna, ima v svoji zunanji politiki že od nekdaj dva cilja. Prvi cilj je združitev vseh Bolgarov pod krono bolgarskega carja. Drugi cilj bolgarskega koprnjenja so pa pristanišča ob sredozemskem morju, da ne bi bili zaprti kakor v kletki, temveč da bi lahko prosto poleteli s svojim brodomjem po svetu iskat sreče in bogastva.

Večina neodrešenih Bolgarov biva v Macedoniji, ki je bila pred kratkim še turška. Bolgarija je z veseljem gledala, kako so Turki slabeli. Zakaj upala je, da si tako preje priklopi macedonske Bolgare. V vseh spornih slučajih se je potegovala za macedonske brate pri turški vladi; skrbela je, da so se povsod po macedonskih krajih ustanavljale bolgarske narodne šole in društva, da se je razprezala bolgarska trgovina; podpirala je v Macedoniji celo bolgarske katoliške misijone. Tako je bila Macedonija že takorekoč bolgarska dežela.

Ko je izbruhnila pred nekaj leti balkansko-turška vojska, so bili Bolgari prepričani, da je sedaj prišel dolgo zaželjeni čas, ko bo Macedonija padla Bolgarom v roke kakor dolgo negovano zrelo jabolko,

zraven pa še Solun, Kavala itd., sama pristanišča za zunanjo trgovino.

Up je Bolgare kruto varal. Večino Macedonije so dobili Srbi, Solun s Kavalo vred je postal grški, le ozek pas z neznanim Dedeagačem ob morju je ostal Bolgarom. Vrh tega so jim Romuni iztrgali še Dobrudžo.

Bolgarija je ob izbruhu svetovne vojske živela v smrtnem sovraštvu s svojimi sosedi. Spoznala je, da je prišel ugodni trenotek za maščevanje in da zopet lahko dobi nazaj, kar je zgubila. Vnel se je med diplomati hud boj za Bolgarijo. Ententa ji je ponujala morskó mesto Kavalo, deželo Macedonijo in nekaj turškega ozemlja proti Carigradu. Bolgarija pod vodstvom ministrskega predsednika Radoslavova ni poslušala teh obljub, temveč se je odločila za osrednje države, posebno ker ji je hkrati odstopila Turčija več ozemlja ob reki Marici od Odrina do morja.

Pri orožju je imela Bolgarija srečo. Zasedla je vso Macedonijo, ob morju gospodari v Kavali, na severu ob Donavi pa vlada v Dobrudži. Trenutno so bolgarske želje izpolnjene. Toda gre za to, da ostanejo te želje izpolnjene za vedno, pa naenkrat vstajajo zaubreke. Turčija zahteva nadomestila, a Bolgarija se brani. Ta boj se vleče že celo leto od prvih mirovnih pogajanj sem. Zlasti je stopil ta boj v osredje pri zadnjih mirovnih pogajanjih v Bukareštu.

Turčija namreč zahteva: »Vi dobite vso Dobrudžo, a ker smo se tudi mi bojevali zanjo, nam morate za plačilo odstopiti ozemlje ob reki Marici. Lahko imate Kavalo, nam pa morate prepustiti Dedeagač.« Ministrski predsednik Radoslavov bi se bil že skoro vdal, pa je moral vsled splošnega odpora odstopiti. Sledil mu je Malinov, ki je napram Turkom bolj neizprosni. Na bukareštanskih mirovnih pogajanjih so se na ta način »pogihali«, da je Bolgarija dobila zaenkrat samo del Dobrudže, drugi del pa ostane v rokah vseh štirih zveznih držav, dokler se Bolgarija in Turčija na ta ali oni način ne pobotata.

Kakor Turčija zavistno gleda Bolgarijo, tako pa tudi Bolgarija ne more gledati Turčije z mirnim očesom. Bolgare skrbi Črno morje. Z brest-litovskim mirom je namreč dobila Turčija obširne dežele na Kavkazu in Batumu, ki se vlečejo ob južnovzhodni obali Črnega morja. S tem lahko dobe Turki nehoté nadvlado nad Črnim morjem. Seveda to Bolgarom ni všeč. Zato zahtevajo, da mora biti Črno morje svobodno ter ostro pišejo proti turški osvojevalni politiki na vzhodu.

Avstrija in Nemčija igrata kolikor mogoče vlogo nepristranskega gledalca in izjavljata, da so ti spori izključno bolgarsko-turške zadeve. Res, povsod so križi in težave!

Nadaljevanje o Poljski, ki ima priti.

Princ Radzivil, zastopnikčasne poljske vlade, je na potovanju. Hodi od cesarja do cesarja, od ministra do ministra, od politika do politika. Menda poizveduje, kako misli nemški in avstrijski svet o prihodnji Poljski, da se bodo vedeli Poljaki prav obračati. Morda so govorili tudi o čem drugem, pa je ostalo strogo tajno.

Svojim narodom so razodeli samo toliko, da bodo uredili poljsko državo s sodelovanjem Poljakov, in sicer tako, da pri tem ne bo trpela škode ne Nemčija in ne Avstrija.

Bolj zgovorni kot Radzivil s svojimi svetovalci so časopisi. Poljska ne bo združena z Avstrijo, temveč ostane samostojna, kakor smo že omenjali. Sedaj gre predvsem za meje, za priklonitev Galicije, za dohod k morju, za volitev prihodnjega kralja. Glede teh vprašanj je še vedno mnogo nasprotij. Obsegala naj bi nova Poljska samo tisto ozemlje, ki sta ga iztrgali Avstrija in Nemčija Rusiji. Kaj bodo k temu rekli poznanski Poljaki v Nemčiji in gališki Poljaki v Avstriji, je drugo vprašanje. Gotovo je, da se Nemčiji niti ne sanja ne, da bi odstopila poznanske Poljake novi kraljevini. Avstrijsko-nemška vlada pa glede galiških Poljakov ne ve, ali bi ali bi ne, ali bi jih pustila ali ne.

Začasna poljska vlada predlaga nekako tele meje: Na zahodu proti Nemčiji naj ostane ista meja, ki je bila pred vojsko med Nemčijo in Rusijo. Na vzhodu naj meja med Poljko in Ukrajno reka Bug. Na severu naj bi Poljska mejila tik ob Rusijo na guberniji Grodno. Tudi prost dohod k baltiskemu morju zahtevajo Poljaki. V to svrhu naj bi Nemčija zasigurala Poljski pristo plovbo po reki Visli do morja, mesto Gdanskó ob izlivu Visle pa naj bi se proglasilo za svobodno pristanišče.

Da bo Poljska čimpreje tudi v resnici ne pa samo na papirju izvrševala pravico samostojnosti, žele Poljaki, naj dobi takoj dostop k medsebojnem pogajanjem samostojnih držav, naj sama upravlja finance ter naj se ji dovoli povišati število lastne armade. Tudi kralja mislijo v kratkem voliti. Pa o vsem tem bo še odločala posebna konferenca nemških, avstrijskih in poljskih zastopnikov. Koliko bo pri tem smelo govoriti ljudstvo, še niso edini.

»Prager Tagblatt« je mnenja: Poljaki z obsegom svoje nove države ne bodo zadovoljni. Vsekakor se bo ustvarilo samočasno stanje, ki se bo moralo na splošni mirovni konferenci umakniti drugačnemu trajnemu stanju, v svoji sedanji obliki bo pa neprestano oviralo evropski mir, ki ga končno vendarle želimo doživeti. Najnevarnejše je pa, da pri reševanju vzhodnih vprašanj narodov samih zopet niso nič vprašali.

Ruska cerkev se maje.

S carjem je padla tudi moč ruske razkolne cerkve. Iz državne vere so jo boljševiki ponižali v navadno zasebno vero, ki pred državnimi oblastmi nima nič več veljave in nič več pravic kot kaka druga vera, n. pr. na Ruskem toli zatirana katoliška vera. Zaplenili so tudi cerkveno premoženje, duhovščini pa odtegnili državno plačo.

Zaeno so proglasili versko svobodo. To se pravi: država se prav nič ne brigá, kake vere je kdo, kako se ta ali ona vera razširja in procvita. Ta svoboda je prišla v prid zlasti katoliški Cerkvi, ki se je za časa carizma zastoj borila za svobodo. Na vseh koncih in krajih so jo zatirali in pristigavali.

Katoliška Cerkev je takoj ob siju svobode začela lepo procvitati. Stare škofije

vstajajo, župnije zopet urejujejo kljub številnim zaprekam, ljudstvo se trumoma vrača v naročje katoliške Cerkve, posebno po tistih krajih, ki so bili nekaj katoliški, a so jih Rusi siloma porazkolili.

Tudi v ruski razkolni cerkvi se kažejo pojavi, ki so razveseljivi za katoliško Cerkve. Te dni se je namreč zbrala v Moskvi večina ruskih škofov in imenitnih duhovnikov, da zborujejo. Tu so izvolili tudi odsek, ki bo delal na to, da bi se združile vse krščanske cerkve. S tem je odpr vsaj en okenček, da se bodo zopet lahko razgovarjali, ali ne bi kazalo, da bi se pridružili Rusi katoliški Cerkvi z rimskim papežem na čelu, ker so zgubili v carju svojega poglavarja.

Bog daj, da bi Rusom iz sedanjih zmed in razvalin vzrastla tudi sreča katoliške Cerkve!

Tedenske novice.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Narodni svet. Ogromno delo v Narodnem svetu so prevzeli razni odseki, ki so se ustanovili. 1. Organizacijski odsek, ki bo organiziral narodno delo po posameznih okrajih in občinah. 2. Ustavno-pravni odsek se bo pečal s temelji bodoče ustave in uprave. 3. Odsek za propagando bo ožji in širši javnosti pojasnjeval naše cilje ter agitiral zanje. 4. Odsek za varstvo naših interesov napram sedaj obstoječi upravi se bo boril za enakopravnost našega jezika v šolah in uradih. 5. Odsek za gospodarsko koncentracijo bo zbiral in skušal osredotočiti naše gospodarske sile. 6. Odsek za tujski promet (Jugopromet) bo urejal tujski promet v jugoslovanskih deželah. 7. Pokrajinski odsek se bo briga za obmejne kraje. 8. Finančni odsek bo skrbel za denarno stanje Narodnega sveta.

Odmevi slovanskega slavja v Ljubljani in št. Janžu. Vsi večji avstrijski časopisi obširno razpravljajo o posvetovanjih avstrijskih Slovanov v Ljubljani. Vsi, nemški in nemški časopisi priznavajo dalekosežen pomen ljubljanskih dogodkov. Medtem ko slovanski časopisi z veseljem poudarjajo, da se je sklenila v Ljubljani med Jugoslovani, Čehi in Poljaki trozveza, da se je ustvarila enotna slovanska politična fronta v Avstriji, nemški listi jadicujejo in natolcujejo. In kar je glavno — strah jih začena biti za njihovo nadvlado. Vedno bolj prihajajo do prepričanja, da avstrijski Slovani ne bodo odnehali od svojih upravičenih zahtev in da se bo vseeno treba z njimi pobotati. Nas more to spoznavanje resničnega položaja le veseliti, obenem nas pa ravno to utrjuje v prepričanju, da ne smemo tudi pičice odnehati od svojih zahtev, ker z vsakim glihanjem za vladne drobtine, kakor hočejo to dr. Šusteršičeve »Novice«, bi se še bolj pogreznili v hlapčevanje. Zakaj vlada bi nam morda na eni strani dala nekaj drobtin, na drugi strani pa bi obenem potisnila Nemcem v roke cel kos kruha, katerega bi nam vzela, zato da bi Nemce potolažila. Tako se je dosedaj godilo, in naše pravice so bile vedno manjše. Mi hočemo cel hleb, zato ker je naš.

Za Čeho-Slovaki — Jugoslovani? Angleška vlada je proglasila Čeho-Slovake za zavezniški narod; sedaj pišejo sovražni časopisi, da naj tudi Italija proglasi Jugoslovane za neodrešen in zavezniški narod. — No, nas naj Italija kar lepo pri miru pusti, nas bo odresila majniška deklaracija.

Veliki patriotje so mariborski Nemci. Ko je bil rojstni dan nemškega cesarja Viljema, je bilo vse mesto v zastavah, ko je obhajal rojstni dan naš cesar Karel, ni visela iz nobene zasebne nemške hiše zastava. Veleizdajalci smo pa seveda mi.

Pravijo, da se je pri posvetovanjih v nemškem glavnem stanu doseglo glede Poljske popolno soglasje med Avstrijo, Nemčijo in Poljsko in sicer tako, da Poljaki pridejo do svojih pravic, da pa vendar ne bo nasprotovalo koristim osrednjih držav. Glejte, glejte, Poljaki so zadovoljni in Nemci v rajhu tudi, kaj takega se v zgodovini še ni zgodilo. Nam pa vseeno manjka vere.

Novi kralji. V novonastalih državah v prejšnji zahodni Rusiji bodo v najkrajšem času voljeni kralji, ki so sami Nemci in veliki prijatelji osrednjih velesil. Poljska bo menda volila dne 2. septembra

v Litvi postane menda kralj nemški vojvoda Urah, na Finskem pa bo vladal vojvoda Adolf Friderik Melkenburški.

Med Nemčijo in Španijo ni več vse jasno. Nemci so torpedirali neko špansko ladjo, ki se je potopila, zato pa hoče Španija vzeti eno nemških ladij, ki so še od začetka vojske zasidrane v španskih pristaniščih. Nemčijo pa temu odločno ugovarja. Hudega iz tega menda ne bo nič.

DOMAČE NOVICE.

Občni zbor »Slovenske Straže« in »Slov. krščanskosocialne zveze« za vse slovenske dežele se bo vršil v Ljubljani dne 10. septembra. Natančnejši spored še objavimo. Izobraževalno društva in podružnice »Slovenske Straže« naj se pa že danes dogovore, ko ga bodo poslale kot zastopnika v Ljubljano.

Častni član občine Velika Loka je postal presveti knezoškof dr. Ant. B. Jeglič.

Sirotišče v št. Vidu nad Ljubljano bo sprejelo letos 15 do 20 osirotelih dečkov. Več jih iz začetka ni mogoče sprejeti. Prošnje za sprejem in pojasnila naj se pošiljajo Škofljiškemu društvu za varstvo sirot v Ljubljani. Če bo le mogoče, se otvori sirotišče že v začetku novega šolskega leta; če ne, pa malo pozneje.

Z divjo besnostjo zopet v zadnjem času konfiskujejo male množine živil, ki jih ubogi lačni ljudje naprosijo več ur daleč od doma zase in za družino, da ta lakote ne umre. Čudno je to: Dajo ti ničesar, kupiti ne smeš ničesar, edino žalostno poginuti imaš še pravico. Sicer je z 21. oktobrom 1917, št. 96.844, izšla naredba, po kateri se ne smejo male množine živil zapleniti, toda pri nas je zdaj tako, da naredba pobija naredbo in nihče več prav ne ve, kaj je ukazano, kaj ni. Neumljiva je modrost avstrijskih uradnikov!

Pol kile kruha velja sedaj v Ljubljani 48 vinarjev.

Zdravilišče za jetične je bilo otvoreno dne 17. avgusta v belgijski vojašnici v Ljubljani.

Predilnice v Ljubljani je kupila »Zadružna Centrala«.

Ne se preveč voziti po železnica. Uradno se pozivlja prebivalstvo, naj se ne vozi brez resnične potrebe z železnico, ker se radi pre-

velike gneče dogodi toliko nesreč. — Tudi železniška varnost sama na sebi je vedno manjša, ker je železniško osonje radi preobilnega dela in pičle hrane tako izmučeno, da pride v prometu do raznih pomot, katere večkrat povzročijo velike železniške nesreče; zadnji čas je o tem vedno več slišati.

Železniška nesreča. Pri Ukvah sta trčil ponoči 14. avgusta zjutraj dva vojaška vlak vkup. Vsled prevelike utrujenosti služboječeg uradnika ogibi niso bili prav postavljeni. Dvovozova je čisto strlo, druge in stroje močno poškodovale. Izpod razvalin so potegnili 12, po drugem poročilu 19 mrtvih, 24 težko in veliko lahko ranjenih.

Dva tovorna vlaka sta trčila pri Otočah na Gorenjskem dne 21. avgusta. Pet vozov je močno poškodovanih. Ranjena sta precej dva železničarja Vinko Schreiber in Henrik Brener.

Angel varih. 10 metrov globoko je padel 2. t. m. otrok Franc Kukovič iz Hrastnika, pa se ni prav nič poškodoval. Pač pa je mati vsled strahu zbolela.

Padel je na tirolski fronti dne 17. junija 1918 Joško Pistotnik iz Senožet ob Savi Naj v tuji zemlji v miru počiva!

Padel je dne 15. junija 1918 na južnem bojišču pri Asiagu mladenič Franc Weis iz Spod. Gasteraja v Slov. goricah na Štajerskem. Rajni je bil vzor krščanskega življenja in zaveden Slovenec ter večletni naročnik »Domoljuba«. Naj v miru počiva!

Tatvine. Mariji Oblakovi na Bukovem Vrhu je odnesel neznan tat raznega blaga za 1700 kron. Barbari Pogačnikovi v Zabreznici je izginilo iz hiše, ko je delala na jabi, dva para črevljev, ena žepna ura in še nekaj drugih reči. — Ivani Metelkovi v Tacnu je bilo ukradenega raznega perila za 2000 K. — V Sv. Križu je izginilo posestnikovi hčeri Mariji Dolinarjevi iz sobe 1300 K. — 13 kg prekajenega mesa, več kilogramov salamov in 200 K denarja je odnesel neznan tat tovarniški delavki Franciški Pezdri na Viču. — Na tukajšnjem glavnem kolodvoru je bil ukraden neki služkinji zavoj z obleko in perilom v vrednosti 1000 K. — Železničarju Antonu Goršku v Toplicah pri Zagorju so odpeljali tatovi eno kozo. — V Dobrunjah je bilo ukradenih Franu Koširju 400 K denarja in nekaj obleke, posestniku Franu Jagru pa je tat odpeljal mladega prašička. — Iz dvorne žrebarne na Prestranku je izginila plahta, vredna 2500 K. — Ovco, vredno 250 K, je odpeljal tat posestniku Jakobu Bitencu v Dobrunjah.

Arretirali so uslužbenca za straženje in zaklepanje Kocijana, ker je v Bambergovih tiskarni ukradel dva jermena, kar sam priznava. Jermena sta vredna 10.000 kron.

Z voza je padla 13letna hči Ivane Golobove iz št. Jurija in se tako nevarno poškodovala, da je nastopno ne umrla.

Ubitega so našli ob cesti med Dutovljami in Tomajem 30—40letnega moškega. Očividno se je izvršil roparski umor.

Kdo ve kaj o Ivanu Košir z Gore? Služil je pri 17. pp., 13. komp. Zadnje nismo je od septembra 1914. Naj se sporoči Mariji Košir, Kržeti št. 37, p. Gora pri Sodražici.

RAZNE VESTI.

Društvo sv. Jeronima v Zagrebu, katero je podobno naši Družbi sv. Mohorja, obhaja letos petdesetletnico svojega obstoja.

Častniki v zaledju dobijo pravico radi »nezanesljivih razmer«, kakor pravi odlok, nositi tudi strelsko orožje.

Število častniških slug znižajo. Znižati nameravajo število častniških slug. Dalje so ukrenili pregled vseh častniških slug, če imajo častnik pravice do njih in če bi jih ne bili morali že zamenjati.

Brezmesne tedne bo menda uvedel prehranjevalni urad.

Železniška nezgoda v Dunajskem Novem mestu. Po neprevidnosti nekega delavca, kakor se poroča iz Dunajskega Novega mesta, so se začele ponoči 15. avgusta premikati z Dunaja tri garniture vlakov, ki so tekli vedno hitreje do postaje v Dunajskem Novem mestu, kjer so trčili na samo stoječo lokomotivo, ki je zadelala vsled tega na lokomotivo tržaškega vlaka št. 35, ki se je ravno pripeljal na postajo. Nekaj vagonov je razbitih, 18 potnikov ranjenih.

na, kjer je važno pristanišče za laško armado, ki se bojuje v Albaniji.

Tudi na macedonskem bojišču je sovražnik pričel z napadi, a so ga Bolgari povsod odbili.

Iz Rusije nimamo nobenih pravih poročil, katera si drugo drugemu nasprotujejo. Samo eno je gotovo, da gre boljševiška vlada h koncu, njen padec je le še vprašanje časa. Povsod se vrše upori, Rusija stoji pred domačo meščansko vojno. Od severa prodirajo Angleži, katere zadržujejo vladne čete, od vzhoda pa Čehi-Slovaki, ki osvajajo mesto za mestom in se bližajo Moskvi, kjer se tudi pripravljajo velika vstaja proti boljševikom. Čehi-Slovakiom hité na pomoč že tudi Japonci in Kitajci. Za boljševiško vlado se boré tudi naši in nemški vojni ujetniki, med Čehi se boré tudi ruski revolucionarji. Tako razjedajo veliko Rusijo domači boji.

V petem letu svetovne vojne nikake volje za mir, sovražstvo še vedno napolnjuje srca državnikov in ljudstva trpe. Hindenburg še zmeraj sanja o močnem miru, Amerikanci še vedno govoré o odločilnem porazu Nemčije.

O medsebojnem sporazumu ni nobenega govora, še eno zimo trpljenja bo treba, preden najdejo vodilni državniki pot do treznosti in pameti.

Politični obzornik.

Bolgarske skrbi in težave.

Bolgari nosijo tatarsko kri kakor Ogrji, a govoré slovanski jezik, žive po slovanskih običajih, verujejo pa razkolniško kakor Rusi. Slovanski jezik in običaji so jim tako preustrojili meso in kri, da mislijo in čutijo popolnoma kakor Slovani.

Svojo državo imajo komaj sto let. Prej so jih stoletja in stoletja tlačili Turki. Slednjic so jih Rusi popolnoma odrešili turške odvisnosti. Zato so Bolgari do zadnjega časa videli v Rusih svoje rešitelje in so z njimi zvesto držali ter se nanje opirali.

Odkar je bolgarska država postala samostojna, ima v svoji zunanji politiki že od nekaj dva cilja. Prvi cilj je združitev vseh Bolgarov pod krono bolgarskega carja. Drugi cilj bolgarskega kopnenja so pa pristanišča ob sredozemskem morju, da ne bi bili zaprti kakor v kletki, temveč da bi lahko prosto poleteli s svojim brodom po svetu iskat sreče in bogastva.

Večina neodrešenih Bolgarov biva v Macedoniji, ki je bila pred kratkim še turška. Bolgarija je z veseljem gledala, kako so Turki slabili. Zakaj upala je, da si tako preje priklonijo macedonske Bolgare. V vseh spornih slučajih se je potegovala za macedonske brate pri turški vladi; skrbela je, da so se povsod po macedonskih krajih ustanovljale bolgarske narodne šole in društva, da se je razprezala bolgarska trgovina; podpirala je v Macedoniji celo bolgarske katoliške misijone. Tako je bila Macedonija že takorekoč bolgarska dežela.

Ko je izbruhnila pred nekaj leti balkansko-turška vojska, so bili Bolgari prepričani, da je sedaj prišel dolgo zaželeni čas, ko bo Macedonija padla Bolgarom v roke kakor dolgo negovano zrelo jabolko,

zraven pa še Solun, Kavala itd., sama pristanišča za zunanjo trgovino.

Up je Bolgare kruto varal. Večino Macedonije so dobili Srbi, Solun s Kavalo vred je postal grški, le ozek pas z neznatnim Dedeagačem ob morju je ostal Bolgarom. Vrh tega so jim Romuni iztrgali še Dobrudžo.

Bolgarija je ob izbruhu svetovne vojne živela v smrtnem sovražstvu s svojimi sosedi. Spoznala je, da je prišel ugodni trenotek za maščevanje in da zopet lahko dobi nazaj, kar je zgubila. Vnel se je med diplomati hud boj za Bolgarijo. Ententa ji je ponujala morskó mesto Kavalo, deželo Macedonijo in nekaj turškega ozemlja proti Carigradu. Bolgarija pod vodstvom ministrskega predsednika Radoslavova ni poslušala teh obljub, temveč se je odločila za osrednje države, posebno ker ji je hkrati odstopila Turčija več ozemlja ob reki Marici od Odrina do morja.

Pri orožju je imela Bolgarija srečo. Zasedla je vso Macedonijo, ob morju gospodari v Kavali, na severu ob Donavi pa vlada v Dobrudži. Trenutno so bolgarske želje izpolnjene. Toda gre za to, da ostanejo te želje izpolnjene za vedno, pa naenkrat vstajajo zapreke. Turčija zahteva nadomestila, a Bolgarija se brani. Ta boj se vleče že celo leto od prvih mirovnih pogajanj sem. Zlasti je stopil ta boj v ospredje pri zadnjih mirovnih pogajanjih v Bukarešti.

Turčija namreč zahteva: »Vi dobíte vso Dobrudžo, a ker smo se tudi mi bojevali zanjo, nam morate za plačilo odstopiti ozemlje ob reki Marici. Lahko imate Kavalo, nam pa morate prepustiti Dedeagač.« Ministrski predsednik Radoslavov bi se bil že skoro vdal, pa je moral vsled splošnega odpora odstopiti. Sledil mu je Malinov, ki je napram Turkom bolj neizprosen. Na bukareštanskih mirovnih pogajanjih so se na ta način »poglihali«, da je Bolgarija dobila zaenkrat samo del Dobrudže, drugi del pa ostane v rokah vseh štirih zveznih držav, dokler se Bolgarija in Turčija na ta ali oni način ne pobotata.

Kakor Turčija zavistno gleda Bolgarijo, tako pa tudi Bolgarija ne more gledati Turčije z mirnim očesom. Bolgare skrbi Črno morje. Z brest-litovskim mirom je namreč dobila Turčija obširne dežele na Kavkazu in Batumu, ki se vlečejo ob južnovzhodni obali Črnega morja. S tem lahko dobe Turki nehoté navladno nad Črnim morjem. Seveda to Bolgarom ni všeč. Zato zahtevajo, da mora biti Črno morje svobodno ter ostro pišejo proti turški osvojevalni politiki na vzhodu.

Avstrija in Nemčija igrata kolikor mogoče vlogo nepristranskega gledalca in izjavljata, da so ti spori izključno bolgarsko-turške zadeve. Res, povsod so križi in težave!

Nadaljevanje o Poljski, ki ima priti.

Princ Radzivil, zastopnikčasne poljske vlade, je na potovanju. Hodi od cesarja do cesarja, od ministra do ministra, od politika do politika. Menda poizveduje, kako misli nemški in avstrijski svet o prihodnji Poljski, da se bodo vedeli Poljaki prav obračati. Morda so govorili tudi o čem drugem, pa je ostalo strogo tajno.

Svojim narodom so razodeli samo toliko, da bodo uredili poljsko državo s sodelovanjem Poljakov, in sicer tako, da pri tem ne bo trpela škoda ne Nemčija in ne Avstrija.

Bolji zgovorni kot Radzivil s svojimi svetovalci so časopisi. Poljska ne bo združena z Avstrijo, temveč ostane samostojna, kakor smo že omenjali. Sedaj gre predvsem za meje, za priklonitev Galicije, za dohod k morju, za volitev prihodnjega kralja. Glede teh vprašanj je še vedno mnogo nasprotij. Obsegala naj bi nova Poljska samo tisto ozemlje, ki sta ga iztrgali Avstrija in Nemčija Rusiji. Kaj bodo k temu rekli poznanski Poljaki v Nemčiji in gališki Poljaki v Avstriji, je drugo vprašanje. Gotovo je, da se Nemčiji niti ne sanja ne, da bi odstopila poznanske Poljake novi kraljevini. Avstrijsko-nemška vlada pa glede galiških Poljakov ne ve, ali bi ali bi ne, ali bi jih pustila ali ne.

Začasna poljska vlada predlaga ne kako tele meje: Na zahodu proti Nemčiji naj ostane ista meja, ki je bila pred vojsko med Nemčijo in Rusijo. Na vzhodu naj meja med Poljsko in Ukrajino reka Bug. Na severu naj bi Poljska mejila tik ob Rusijo po guberniji Grodno. Tudi prost dohod k baltiskemu morju zahtevajo Poljaki. V to svrhu naj bi Nemčija zasigurala Poljski prosto plovo po reki Visli do morja, mesto Gdańsko ob izlivu Visle pa naj bi se proglasilo za svobodno pristanišče.

Da bo Poljska čimprej tudi v romici ne pa samo na papirju izvrševala pravico samostojnosti, želé Poljaki, naj dobi takoj dostop k medsebojnemu pogajanjem samostojnih držav, naj sama upravlja finance ter naj se ji dovolí povišati število lastne armade. Tudi kralja mislijo v kratkem voliti. Pa o vsem tem bo še odločala posebna konferenca nemških, avstrijskih in poljskih zastopnikov. Koliko bo pri tem smelo govoriti ljudstvo, še niso edini.

»Prager Tagblatt« je mnenja: Poljaki z obsegom svoje nove države ne bodo zadovoljni. Vsekakor se bo ustvarilo samo začasno stanje, ki se bo moralo na splošni mirovni konferenci umakniti drugačnemu trajnemu stanju, v svoji sedanji obliki bo pa neprestano oviralo evropski mir, ki ga končno vendarle želimo doživeti. Najnevarnejše je pa, da pri reševanju vzhodnih vprašanj narodov samih zopet niso nič vprašali.

Ruska cerkev se maje.

S carjem je padla tudi moč ruske razkolne cerkve. Iz državne vere so jo boljševiki ponižali v navadno zasebno vero, ki pred državnimi oblastmi nima nič več veljave in nič več pravic kot kaka druga vera, n. pr. na Ruskem toli zatirana katoliška vera. Zaplenili so tudi cerkveno premoženje, duhovščini pa odtegnili državno plačo.

Zaeno so proglasili versko svobodo. To se pravi: država se prav nič ne briga, kake vere je kdo, kako se ta ali ona vera razširja in procvita. Ta svoboda je prišla v prid zlasti katoliški Cerkvi, ki se je za časa carizma zastonj borila za svobodo. Na vseh koncih in krajih so jo zatirali in pristrigavali.

Katoliška Cerkev je takoj ob siju svobode začela lepo procvitati. Stare škofije

vstajajo, župnije zopet urejujejo kljub neštevilnim zaprekam, ljudstvo se trumoma vrača v naročje katoliške Cerkve, posebno po tistih krajih, ki so bili nekaj katoliški, a so jih Rusi siloma porazkolili.

Tudi v ruski razkolni cerkvi se kažejo pojavi, ki so razveseljivi za katoliško Cerkve. Te dni se je namreč zbrala v Moskvi večina ruskih škofov in imenitnih duhovnikov, da zborujejo. Tu so izvolili tudi odsek, ki bo delal na to, da bi se združile vse krščanske cerkve. S tem je odprt vsaj en okenček, da se bodo zopet lahko razgovarjali, ali ne bi kazalo, da bi se pridružili Rusi katoliški Cerkvi z rimskim papežem na čelu, ker so zgubili v carju svojega poglavarja.

Bog daj, da bi Rusom iz sedanjih zmed in razvalin vzrasla tudi sreča katoliške Cerkve!

Tedenske novice.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Narodni svet. Ogromno delo v Narodnem svetu so prevzeli razni odseki, ki so se ustanovili. 1. Organizacijski odsek, ki bo organiziral narodno delo po posameznih okrajih in občinah. 2. Ustavno-pravni odsek se bo pečal s temelji bodoče ustave in uprave. 3. Odsek za propagando bo ožji in širši javnosti pojasnjeval naše cilje ter agitiral zanje. 4. Odsek za varstvo naših interesov napram sedaj obstoječi upravi se bo boril za enakopravnost našega jezika v šolah in uradih. 5. Odsek za gospodarsko koncentracijo bo zbiral in skušal osredotočiti naše gospodarske sile. 6. Odsek za tujski promet (Jugopromet) bo urejal tujski promet v jugoslovanskih deželah. 7. Pokrajinski odsek se bo briga za obmejne kraje. 8. Finančni odsek bo skrbel za denarno stanje Narodnega sveta.

Odmevi slovanskega slavja v Ljubljani in št. Janžu. Vsi večji avstrijski časopisi obširno razpravljajo o posvetovanjih avstrijskih Slovanov v Ljubljani. Vsi, nemški in nenemški časopisi priznavajo dalekosežen pomen ljubljanskih dogodkov. Medtem ko slovanski časopisi z veseljem poudarjajo, da se je sklenila v Ljubljani med Jugoslovani, Čehi in Poljaki trozveza, da se je ustvarila enotna slovanska politična fronta v Avstriji, nemški listi jadickejejo in natolcujejo. In kar je glavno — strah jih začena biti za njihovo nadvlado. Vedno bolj prihajajo do prepričanja, da avstrijski Slovani ne bodo odnehal od svojih upravičenih zahtev in da se bo vseeno treba z njimi pobotati. Nas more to spoznavanje resničnega položaja le veseliti, obenem nas pa ravno to utrjuje v prepričanju, da ne smemo tudi pičice odnehati od svojih zahtev, ker z vsakim glihanjem za vladne drobtine, kakor hočejo to dr. Šusteršičeve »Novice«, bi se še bolj pogreznili v hlapčevanje. Zakaj vlada bi nam morda na eni strani dala nekaj drobtin, na drugi strani pa bi obenem potisnila Nemcem v roke cel kos kruha, katerega bi nam vzela, zato da bi Nemce potolažila. Tako se je dosedaj godilo, in naše pravice so bile vedno manjše. Mi hočemo cel hleb, zato ker je naš.

Za Čeho-Slovaki — Jugoslovani? Angleška vlada je proglasila Čeho-Slovake za zavezniški narod; sedaj pišejo sovražni časopisi, da naj tudi Italija proglasi Jugoslovane za neodrešen in zavezniški narod. — No, nas naj Italija kar lepo pri miru pusti, nas bo odrušila majniška deklaracija.

Veliki patriotje so mariborski Nemci. Ko je bil rojstni dan nemškega cesarja Viljema, je bilo vse mesto v zastavah, ko je obhajal rojstni dan naš cesar Karel, ni visela iz nobene zasebne nemške hiše zastava. Veleizdajalci smo pa seveda mi.

Pravijo, da se je pri posvetovanjih v nemškem glavnem stanu doseglo glede Poljske popolno soglasje med Avstrijo, Nemčijo in Poljsko in sicer tako, da Poljaki pridejo do svojih pravic, da pa vendar ne bo nasprotovalo koristim osrednjih držav. Glejte, glejte, Poljaki so zadovoljni in Nemci v rajhu tudi, kaj takega se v zgodovini še ni zgodilo. Nam pa vseeno manjka vere.

Novi kralji. V novonastalih državah v prejšnji zahodni Rusiji bodo v najkrajšem času voljeni kralji, ki so sami Nemci in veliki prijatelji osrednjih velesil. Poljska bo menda volila dne 2. septembra

v Litvi postane menda kralj nemški vojvoda Urah, na Finskem pa bo vladal vojvoda Adolf Friderik Mecklenburški.

Med Nemčijo in Španijo ni več vse jasno. Nemci so torpedirali neko špansko ladjo, ki se je potopila, zato pa hoče Španija vzeti eno nemških ladij, ki so še od začetka vojske zasidrane v španskih pristaniščih, Nemčija pa temu odločno ugovarja. Hudega iz tega menda ne bo nič.

DOMAČE NOVICE.

Občni zbor »Slovenske Straže« in »Slov. krščanskosocialne zveze« za vse slovenske dežele se bo vršil v Ljubljani dne 10. septembra. Natančnejši spored še objavimo. Izobraževalno društva in podružnice »Slovenske Straže« naj se pa že danes dogovore, ko ga bodo poslale kot zastopnika v Ljubljano.

Častni član občine Velika Loka je postal presvetli knezoškof dr. Ant. B. Jeglič.

Sirotišče v št. Vidu nad Ljubljano bo sprejelo letos 15 do 20 osirotelih dečkov. Več jih iz začetka ni mogoče sprejeti. Prošnje za sprejem in pojasnila naj se pošiljajo škofijskemu društvu za varstvo sirot v Ljubljani. Če bo le mogoče, se otvori sirotišče že v začetku novega šolskega leta; če ne, pa malo pozneje.

Z divjo besnostjo zopet v zadnjem času konfiskujejo male množine živil, ki jih ubogi lačni ljudje naprosijo več ur daleč od doma zase in za družino, da ta lakote ne umre. Čudno je to: Dajo ti ničesar, kupiti ne smeš ničesar, edino žalostno poginiti imaš še pravico. Sicer je z 21. oktobrom 1917, št. 96.844, izšla naredba, po kateri se ne smejo male množine živil zapleniti, toda pri nas je zdaj tako, da naredba pobija naredbo in nihče več prav ne ve, kaj je ukazano, kaj ni. Neumljiva je modrost avstrijskih uradnikov!

Pol kile kruha velja sedaj v Ljubljani 48 vinarjev.

Zdravilišče za jetične je bilo otvoreno dne 17. avgusta v belgijski vojašnici v Ljubljani.

Predilnica v Ljubljani je kupila »Zadružna Centrala«.

Ne se preveč voziti po železnicač. Uradno se pozivlja prebivalstvo, naj se ne vozi brez resnične potrebe z železnico, ker se radi pre-

velike gnječe dogodi toliko nesreč. — Tudi železniška varnost sama na sebi je vedno manjša, ker je železniško osebje radi preobilnega dela in pičle hrane tako izmučeno, da pride v prometu do raznih pomot, katere večkrat povzročijo velike železniške nesreče; zadnji čas je o tem vedno več slišati.

Železniška nesreča. Pri Ukvah sta trčil ponoči 14. avgusta zjutraj dva vojaška vlak vku. Vsled prevelike utrujenosti službujočega uradnika ogibi niso bili prav postavljeni. Dvovozov je čisto strlo, druge in stroje močno poškodovale. Izpod razvalin so potegnili 12, po drugem poročilu 19 mrtvih, 24 težko in velikokrat lahk ranjenih.

Dva tovorna vlaka sta trčila pri Otočah na Gorenjskem dne 21. avgusta. Pet vozov je močno poškodovanih. Ranjena sta precej dva železničarja Vinko Schreiber in Henrik Brenner.

Angel varih. 10 metrov globoko je padel 2. t. m. otrok Franc Kukovič iz Hrastnika, pa se ni prav nič poškodoval. Pač pa je mati vsled strahu zbolela.

Padel je na tirolski fronti dne 17. junija 1918 Joško Pistotnik iz Senošet ob Savi Naj v tuji zemlji v miru počival!

Padel je dne 15. junija 1918 na južnem bojišču pri Asiagu mladenič Franc Weis iz Spod. Gasteraja v Slov. goricah na Štajerskem. Rajni je bil vzor krščanskega življenja in zaveden Slovenec ter večletni naročnik »Domoljuba«. Naj v miru počival!

Tatvine. Mariji Oblakovi na Bukovem Vrhu je odnesel neznan tat raznega blaga za 1700 kron. Barbari Pojačnikovi v Zabrznici je izginilo iz hiše, ko je delala na njivi, dva para črevljev, ena žepna ura in še nekaj drugih reči. — Ivani Metelkovi v Tacnu je bilo ukradenega raznega perila za 2000 K. — V Sv. Križu je izginilo posestnikovi hčeri Mariji Dolinarjevi iz sobe 1300 K. — 13 kg prekajnega mesa, več kilogramov salamov in 200 K denarja je odnesel neznan tat tovarniški delavki Franciški Pezdri na Viču. — Na tukajšnjem glavnem kolodvoru je bil ukraden neki služkinji zavoj z obleko in perilom v vrednosti 1000 K. — Železničarju Antonu Goršku v Toplicah pri Zagorju so odpeljali tatovi eno kozo. — V Dobrunjah je bilo ukradenih Franu Koširju 400 K denarja in nekaj obleke, posestniku Franu Jagru pa je tat odpeljal mladega prašička. — Iz dvorne zrebčarne na Prestranku je izginila plahta, vredna 2500 K. — Ovco, vredno 250 K, je odpeljal tat posestniku Jakubu Bitencu v Dobrunjah.

Arretirali so uslužbenca za straženje in zaklepanje Kocjana, ker je v Bambergovih tiskarni ukradel dva jermena, kar sam priznava. Jermena sta vredna 10.000 kron.

Z voza je padla 13letna hči Ivane Golobove iz št. Jurija in se tako nevarno poškodovala, da je nastopno noč umrla.

Ubitega so našli ob cesti med Dutovljami in Tomajem 30—40letnega moškega. Očividno se je izvršil roparski umor.

Kdo ve kaj o Ivanu Košir z Gore? Služil je pri 17. pp., 13. komp. Zadnje nismo je od septembra 1914. Naj se sporoči Mariji Košir, Kržeti št. 37, p. Gora pri Sodražici.

RAZNE VESTI.

Društvo sv. Jeronima v Zagrebu, katero je podobno naši Družbi sv. Mohorja, obhaja letos petdesetletnico svojega obstoja.

Častniki v zaledju dobijo pravico radi »nezanesljivih razmer«, kakor pravi odlok, nositi tudi strelsko orožje.

Število častniških slug znižajo. Znizati nameravajo število častniških slug. Dalje so ukrenili pregled vseh častniških slug, če imajo častnik pravico do njih in če bi jih ne bili morali že zamenjati.

Brezmesne tedne bo menda uvedel prehranjevalni urad.

Železniška nezgoda v Dunajskem Novem mestu. Po neprevidnosti nekega delavca, kakor se poroča iz Dunajskega Novega mesta, so se začele ponoči 15. avgusta premikati z Dunaja tri garniture vlakov, ki so tekli vedno hitreje do postaje v Dunajskem Novem mestu, kjer so trčili na samo stoječo lokomotivo, ki je začela vsled tega na lokomotivo tržaškega vlaka št. 35, ki se je ravno pripeljal na postajo. Nekaj vagonov je razbitih, 18 potnikov ranjenih.

Nesreča z ročno granato. 11letni Avgust, šestletni Karel in osemletni Bruno Mahovec v Trstu so našli neke ročno granato in jo začeli razbijati s kamenjem. Granata je eksplodirala in Avgusta smrtnonevarno, ostala dva pa težko ranila. Avgustu so morali v bolnišnici takoj odrezati desno roko, na levi pa tri prste.

Obesili so v Gradcu drvarja Petra Ranerja, ki je bil 15. maja pred poroto obsojen na smrt, ker je lani 29. septembra na planinah napadel in umoril kontoristinja Hermino Preinthalz z Dunaja. Obesil ga je rabelj Lang.

Nemška domišljija je zelo bujna. Neki ugleden nemški časopis piše, da krozi po Češkem vse polno zlatega in srebrnega denarja nove češkoslovaške države. Zlat denar ima napis »20 sokolov«, dalje na eni strani sliko Hradčanov, praškega kraljevega gradu, na drugi strani pa dva sokola, ki si dajeta roko, nad njima pa je ptič sokol. Napis je češki in franoski. Srečni Čehi, ki imajo toliko zlatega in srebrnega denarja. Žalibog, da biva ta denar samo v prebujni nemški domišljiji.

Torpediran parnik. Na Jadranskem morju je sovražni torpedo zadal ladjo Euterpo ter jo v treh minutah potopil. Na ladji je bilo 900 ljudi, ki so jih večinoma rešili.

900.000 Angležev je padlo tekom štirih let v vojski.

Nov družinski list.

Ilustrirani Glasnik, čigar novi letnik se začne s septembrom, ne bo izšel več v dosedanji obliki, ampak prva številka se nam bo sredi septembra predstavila kot prvi slovenski družinski list. Vsaka številka bo obsegala celih 24 strani, ki bodo napolnjene z najraznovrstnejšo vsebino: zgodovinski, resnični romani, povesti, igre, pesmi, novele, črtice, poučni sestavki, smešnice, zanimive novice itd. itd. Pred vsem se bo pa list odlikoval po množici krasnih slik, predvsem umetniških, dalje pokrajinskih, prinašal bo v podobni imenitne, važne dogodke, življenje in navade raznih narodov itd. itd. Z eno besedo: list bo zanimiv in za vsakega Slovenca, ki želi napredovati in se izobraziti, pa naj bo preprost kmet ali učen gospod.

Vsaka slovenska družina mora naš list imeti, nobenega društva bi ne smelo biti na slovenskih tleh, ki bi lista ne naročilo, naročajte ga zlasti našim vojakom, da vsaj nekaj duševne hrane, dobre, poštene dobe in si težke dneve odsotnosti od domačega ognjišča oslade in z lepim berilom skrajšajo; tako jim bo naš list vsaj vnekoliko nadomestil domovino.

Stari naročniki ostanite zvesti in še novih naročnikov nam pridobite. Vsak vsaj enega. Čim več nas bo, tem boljši bo lahko list, zakaj stroški za papir, za tisk, zlasti pa za podobe so ogromni. In vendar ga bomo dajali za primerno zelo nizko ceno: letno 24 kron, pol leta 12 kron, četrt leta 6 kron, posamezne številke 1 K 20 vin. Samo slike bi stale, če bi jih kdo posamezno kupoval, več kot še enkrat toliko. Za nameček pa še toliko lepega berila, da bo imel konec leta vsakdo mogočno, dragoceno knjigo, ki bo imela za vsako našo družino veliko stalno vrednost. Zato pohitimo z naročbo!

Dopisi.

Sv. Ana pod Ljubelom. Nekateri so že pričakovali, da bo postala naša Sv. Ana gorenjska Idrija. Kazalo je res tako, a prišlo je drugače. Junija leta 1917. je neka nemška poreska družba začela s pripravljalnimi deli za kopanje živosrebrne rude. Bilo je zaposlenih do 70 delavcev. Kopali so in vrtali po zemlji, a ker le ni bilo nobene gotovosti, če se bo izplačalo, je družba letos krog Velike noči naenkrat ustavila nadaljnje poskušanje sreče in je odpustila delavce. Bilo je čuti, da je ta poskus stal nad 1 milijon kron. Prvikrat so začeli tukaj kopati živosrebrno rudo leta 1872, kar je trajalo skozi 29 let do leta 1901., ko so prenehali z delom vsled vedno večjih zgub, ki so jih izkazovali računi zadnjih let. To pot pa rudniku niti eno celo leto ni bilo usojeno. Po teh skušnjah ni pričakovati, da bi se z lepa kdo našel, ki bi se upal zopet pri Sv. Ani »šac« kopati in delati konkurenco Idriji.

Iz Knežaka. Umrl je Anton Novak iz Koritnic pri Knežaku, črnovojsnik 5. str. pp. v Voitsbergu na Veliki Šmaren dne 15. avgusta radi vnetja pljuč. Predno je prišel na dopust, je bil pri rekonvalescentnem oddelku v Gröbmingu. Ta izguba je bridko zadela hišo, ker je bil edinec. Bil je zelo priljubljen pri ljudeh. Kdo ne bi zaplakal ob smrti tako blagega mladca, ki je umrl prerano komaj izpolnivši 18 let. Počivaj mirno, srce blago, grom topov te naj ne moti v večnem snu! Ohranili ti bodemo blag spomin. Počivaj v Bogu!

Hotiš. Cerarjev pes je napadel sosedo Heleno Držar, jo ugriznil v roko in nogo ter ji povzročil hude rane. Ta pes je napadel tudi že druge, a dosedaj še ni nikogar tako zelo ranil. G. Cerarja prosimo, naj ima psa toliko v varstvu, da ne bo ljudem nevaren. — Na našem brodu tudi ni vse v redu. Nobene normalne tarife ni; danes je 10 vinarjev, jutri 40, čez tri dni pa 39 vinarjev. Kako je to? Dalje morajo ljudje večikokrat čakati pri vodi eno do dve uri na brod in zavoljo tega marsikdo zamudi vlak. Prosimo, naj se napravi red, če ne, naj ga pa naredi okrajno glavarstvo.

Gospodarski del.

VPRASANJE NAŠE PREHRANE.

Neki Pirkmaier je spisal o vprašanju naše prehrane knjižico. Ta knjižica ima pač marsikak prav dober nasvet v tem oziru.

Pred vsem zahteva mnoge več prostosti za kmeta pri gospodarstvu. In če že mora izdajati država toliko nešteti odredb, da vsled njih zmanjkuje papirja, potem naj se vendar že enkrat prikaže tudi s takimi, ki bodo pospeševale umno kmetovanje.

Kako primanjkuje danes delavcev na kmetih. A kako neštevilokrat opažamo, da dobivajo dopuste ljudje, ki jih pri meroma najmanj zaslužijo s stališča splošne prehrane, kmetijski gospodarji in sinovi pa ne dobijo potrebnega dopusta za žive in mrtve. Vzrok? Dopust je danes odvisen bolj od dobrega srca komendantov, ne pa od potrebe, vse dovoljevanje dopustov se vrši sicer strašno birokratsko, a vendar brez določenih načel. Pirkmaier zahteva, da naj bi se redno dajala pri dopustih prednost onim kmetovalcem, ki dajo državi primerne množine poljskih pridelkov na razpolago in tako delajo za splošno korist.

Za gospodarje pa, ki bi dali neko določeno najmanjšo množino (n. pr. 1 vagon poljskih pridelkov in od tega najmanj 1000 kg krušnega žita), naj bi se uvedla obvezna, popolna oprostitve od vojaške službe. Na ta način bi si prizadeval sleherni gospodar dobiti iz zemlje kar največ možno. Tudi vojaška delavska pomo. In vojni ujetniki bi se imeli dajati v prvi vrsti gospodarjem, ki oddajajo državi svoje prebitke; isto velja za vprežno živino, pa tudi za umetna gnojila in razno potrebno gospodarsko orodje in stroje. Povsodi na velja: »do ut des« (dam ti zato, da tudi ti daš meni).

Pri rekviriranju sena, slame in živine bi se naj dovoljevale olajšave v večji meri tistim gospodarjem, ki ne pridelujejo živil le zase, ampak tudi za državo. Tudi pri razoroževanju (demobilizaciji) zahteva Pirkmaier, da vpoštevajo država v prvi vrsti one kmetijske obrate, ki so tudi v najtežjih časih vojske izpolnjevali z vso požrtvovalnostjo svojo dolžnost napram javnosti. Prodala naj bi jim razno blago, vprežno živino, motorje, stroje, vozove itd. po primerni ceni in brez dražbanja.

Ker cene večine gospodarskih proizvodov dandanes niso v nobenem pravem razmerju s cenami, ki jih imajo druge potrebščine, posebno obrtni izdelki in ker kmetovalec občuti to razliko cen kot njemu povzročeno trpko krivico, zato naj država poskrbi, da se bodo znižale cene obrtnim proizvodom tako, da bodo v pravem razmerju s cenami gospodarskih pridelkov.

Za važno bodrilo kmetovalcev k večjemu obdelovanju zemlje smatra naš pisatelj razne olajšave pri davkih. Pridelovalci naj se oproste zemljiškega davka in vseh doklad po razmerju, kolikor so oddali svojih pridelkov; tudi naj bi bili oproščeni kolkovine in pristojbin v zadevah, ki se tičejo čisto gospodarskih stvari. Te olajšave naj bi ostale tako dolgo, dokler se ne povzdigne veljava našega denarja (dokler se ne zboljša valuta) in ne nastopijo zopet normalni (redni) časi za razmerje cen.

Tudi na strokovno kmetijsko izobrazbo polaga naša knjižica veliko važnost. Dosegla bi se ta izobrazba s snovanjem kmetijskih tečajev, kmetijsko-strokovnih šol, s podeljevanjem raznih podpor, štipendij itd. Strokovno znanje je v naših težkih časih posebno potrebno pri ravnanju s semenom, pri njega pripravljanju in porabi, pri izbiranju vrst, pa tudi pri umni porabi gnoja in pri gospodarskem kolobarjenju.

Pirkanaier predlaga, naj bi se uvedla obvezna stanovska organizacija za vse kmetovalce, če mogoče v okvirju že obstoječih kmetijskih družb. Prisiljena reč ni rada kaj prida, pravi pregovor, javalne bi obveljala v tako važni zadevi, kot je organizacija kmetijskega stanu; bila bi pač mrtvorajeno dste.

(Dalje prihodnjic.)

GOSPODARSKA OBVESTILA.

Novi davki na potu.

Kranjski deželni predsednik, čigar podrejeno uradništvo je med narodnim slavljem ob priliki ustanovitve Narodnega sveta in odkritja spominke plošče dr. Janezu Ev. Kreku poskušalo na vse načine dokazati svojo neprijaznost, je ob slovesu nepričakovano prišel na prijazen pomenek k predsedniku Češkega svaza in mu naznanil, da ga ministrski predsednik Hussarek vabi na razgovor.

Listi so takoj prinesli različna domnevanja, da pripravlja Hussarek načrt nove ustave, izkazalo se je pa takoj, da so novi davki pravi vzrok, da je gospod deželni predsednik postal nepričakovano prijazen. Vlada namerava sklicati v septembru državni zbor, s katerim bi se rada pogodila za nove davke.

V ravno sprejetem državnem polletnem proračunu sta ostali dve in pol milijardi kron brez pokritja, papirnati denar je dosegel že 25. milijardo, zato se muči. Vlada bo skušala za stopnike srednjega stanu pridobiti s tem za nove davke, da jih bo opozarjala na dejstvo, da pri naraščajoči dražini vsled zviševanja nenokritega papirnatega denarja itak srednji stan največ škodje trpi.

Posebno globoko bodo poskušali seči v žep kmetovalcu. Naši poslanci se smotreno pripravljajo, da bodo ta napad odbili. Agrarna zveza nemških narodov bo storila svojo dolžnost. Ravnokar poglabljena zveza med poljskimi, češkimi in juhoslovanskimi poslanci se bo takoj lahko izkazala. Varstvo koristi našega kmeta bo v tem boju v močnih rokah.

Žito za seme. Ljubljanski vojni žitni zavod razposilja knjižice, v katerih pisatelj Jamnik razpravlja, kako odstraniti iz žita, ki ga je porabiti za seme, sentjavost. Ker je zlasti letos žito precej sentjav, bo ta knjižica poljedelcem dobro došla.

Ogrska žetev je letos mnogo slabše, kakor je bila pred vojno. Letošnji pridelek pšenice se ceni na 28 milijonov meterskih stotov, normalno 45 milijonov; rži na 9,5 proti 16 in ječmena na 3,5 proti 7 milijonom meterskih stotov; skupaj torej na 41 proti 68 milijonom meterskih stotov pred vojno. Upajo pa, da bo koruzna žetev bolj obilna, kakor normalna, tako da bo vsaj del primanjkljaja nadomeščen, nikakor pa se ne bo dosegla povprečna žetev vsega krušnega žita. — Ogrski minister za ljudsko prehrano knez Windischgraetz je odgovoril na vprašanje grofa Tisze, da bo Ogrska dajala žito in druga živila Avstriji samo za sirovine in industrijske produkte in ne za denar. Ogrska se je popolnoma osamosvojila in nastopa proti Avstriji kakor proti inozemski državi. Dala nam bo živež, ako ji bomo mogli preskrbeti sirovine, ki nam jih itak na vseh koncih in krajih primanjkuje, in industrijske produkte. Končno je pripomnil knez Windischgraetz, da bo morala Avstrija dati tudi za ono žito, ki ga dobavlja Ogrska na račun avstrijske kvote armadi, sirovine in industrijske produkte. Armada porabi letno kakih 15 milijonov meterskih stotov žita, od tega pride na avstrijsko polovico 10 milijonov meterskih stotov.

Novo ukrajinsko žito najprvo za Nemčijo. »Vossische Zeitung« poroča, da se je dosegel med Nemčijo in Avstrijo dogovor, po katerem dobi Nemčija vzhodnoevropske pridelke prva, potem pa pride na vrsto Avstro-Ogrska.

Upravna mletja in drobljenja za lastno potrebo podjetnikov kmetijskih obratov potrebnih množin žita. Izšel je ukaz kranjske deželne vlade, iz katerega posnemamo, da veljajo do nadaljnjega kot plačilo za mlenje cene, določene s tukajšnjim ukazom z dne 23. septembra 1917. l. dež. zak. št. 44, in sicer za en meterski stot: za mlenje pšenice, rži, ječmena, ajde, koruze, prosa, ovsu in mešanega

žita 5 K; za izdelavo ješprenja 8 K; za izdelavo kaše 4 K 50 vin.; za drobljenje ovsu in koruze ter za mlenje zadnjega žita za krmo 3 K. Za hrambo žita in mlinških izdelkov v mlinih se ne sme zahtevati posebno plačilo. — Semlevanje se vrši po predpisih, ki jih vsaki-krat izda za posamezne vrste žita c. kr. urad za ljudsko prehrano, oziroma zavod za promet z žitom ob času vojne. — Do nadaljnjega se mora semleti iz 100 kg žita: pri pšenici, rži, ječmenu in kordzi najmanj 85 kg enotne moke in 12½ kg otrobov; pri ajdi najmanj 60 kg moke in 10 kg otrobov in 25 kg luščine. Zapravitve se od 100 kg ne sme računati več kot 12½ odstotkov pri pšenici, rži, ječmenu in kordzi in 5 odstotkov pri ajdi.

Vrednost avstrijske krone je začela zopet padati napram tujemu denarju. Na devizni centrali na Dunaju se je notiralo: nizozemski goldinar 517/50, berlinska marka 167/20, švicarski frank 251/50, švedska krona 355/50, bucareški lev 110/50 in bolgarski lev 127/50 K. — Dne 12. avgusta je na dunajskem trgu poskočila cena nemške marke, za katero smo plačali pred vojno 1 K 17 vin. do 1 K 19 vin., na 1 K 65 vin. Švicarski frank je stal 2 K 50 v., to je frank, za katerega smo plačali pred štiri leti 95 vinarjev. V Berlinu dobimo sedaj za krono 60 pšenigov, v mirnem času 85. V Curihu nam dajo za avstrijsko krono 38 centimov, pred vojno 1 K 5 vin. Vzrok take vrednostne izgube tiči v preveliki množini papirnatega denarja, katerega posledica je tudi neznozna dražinja.

Poročilo odbora »Dijaške kuhinje« v Kranju. Iz poročila posnemamo, da je bilo v šolskem letu 1917/18 sprejetih na hrano 50 dijakov. Med temi 50 je bilo sprejetih 25 brezplačno, ostali pa so plačevali malenkost 5—12 kron mesečno. 16 najprijadnejših dijakov je dobivalo tudi zajutrek. Ker je taka dražinja, je seveda »Dijaška kuhinja« končala s primanjkljajem 1543 kron. — Usmiljenim srcem »Dijaško kuhinjo« toplo priporočamo v podporo.

Obrtnonadaljevalni tečaj za invalide, ki se uče kakoga obrta in ki hočejo izpopolniti praktično izobrazbo še s teoretičnostrokovnim znanjem, bo priredil »Zavod za pospeševanje obrti« sporazumno z ravnateljstvom c. kr. drž. obrtne šole v Ljubljani. Priglasil naj se naslove na »Zavod za pospeševanje obrti« ali pa na c. kr. državno obrtno šolo v Ljubljani, kjer se izdajajo tudi natančnejša pojasnila.

Obrtnonadaljevalni tečaj za pomočnike, ki niso imeli prilike obiskovati obrtnonadaljevalne šole, priredi v Ljubljani »Zavod za pospeševanje obrti«. Poučevalo se bo zlasti knjigovodstvo in najpotrebnejši predmeti, ki jih rabijo obrtniki za samostojno izvrševanje obrti. Pomočniki, ki žele obiskovati tečaj, dobje vsa pojasnila v pisarni »Zavoda za pospeševanje obrti« v Ljubljani, Dunajska cesta 22. Slične tečaje je »Zavod za pospeševanje obrti« pripraviljen prirediti tudi v večjih krajih po deželi in naj se obrnejo interesirani faktorji tozadevno na »Zavod za pospeševanje obrti« v Ljubljani.

ODGOVORI.

A. R. S. Vprašanje. Imam v Ameriki omoženo hčer, ki me pred vojsko ni podpirala, ker ni bilo potrebno, sedaj pa sem star 70 let in nezmožen za delo in bi nujno potreboval njene opore. Ali bi mogel na tej podlagi dobiti američansko podporo? — **Odgovor:** Po zakonu z dne 17. avgusta 1918, drž. zak. št. 376, glede podpor svojcem v sovražnem ozemlju pridržanih, gre podpora le svojcem avstrijskih državljanov, in to le v slučaju, če so pred vojno resnično podpirali v domovini ostale svoje in pa nadalje v slučaju, če jih je vojna prehitela, da se niso mogli pravočasno vrniti. Ker je Vaša hči v Ameriki poročena, bo najbrže američanska državljanica, ki namerava trajno ostati v Ameriki in je vojna na vrnitvi ni prehitela in ker Vas pred vojno ni podpirala, bi bila Vaša prošnja brezuspešna.

M. H. M. L. Vprašanje: Moj mož je prišel domov kot invalid in je oproščen, ker spada v letnik 1868. Sedaj mi je pa davkarja ustavila preživninsko podporo, čes, da je letnik 1868 itak več ne dobi. Kaj storiti? — **Odgovor:** Če je bil Vaš mož vsled bolezni, ki si jo

je nakopal ravno v vojnem službovanju, odpuščen in če je ravno vsled vojnega službovanja njegova pridobitna zmožnost zmanjšana za najmanj 20 odstotkov, potem gre svojem podporu do konca vojne in še šest mesecev potem; 20 odstotkov znižane pridobitne zmožnosti je v smislu izvršilne naredbe dokazati s kakršnim si bodi vojaškim dokumentom. Če pa iz vojaških spisov tako zmanjšanje ni razvidno, je potrebno spričevalo pristojnega okr. zdravnika. Če more tedaj Vaš mož dokazati 20odstotno po vojni povzročeno znižanje pridobitne zmožnosti, potem vložite pri pristojnem krajnem glavarstvu prošnjo, naj se Vam podpora še naprej izplačuje, prošnji pa priložite, če mogoče, takoj spričevalo oziroma potrdilo okrajnega zdravnika glede najmanj za 20 odstotkov znižane pridobitne zmožnosti Vašega moža.

T. V. M. Vprašanje: Moj mož, star 43 let, je štiri leta v vojski in ni dobil nikakega dopusta. Rada bi, da bi ga oprostili vojaščine in ga prideli zopet rudniku, ali pa, da bi vsaj dopust dobil. Kam naj se obrnem? — **Odgovor:** Pojdite k pristojnemu županstvu ali pa k pristojnemu okrajnemu glavarstvu in napravite tam prošnjo, da se Vašega moža kot rudarja oprostijo oziroma prideli v delo onemu rudniku, kjer je pred vpoklicem delal. Prošnji bi bilo dobro priložiti potrdilo obratnega vodstva dotičnega rudnika, da je Vaš mož v resnici pred vojno delal tam kot rudar ali pa potrdilo pristojnega županstva. Sporočite tudi lahko svojemu možu, naj se javi pri svojem neposrednem poveljniku s prošnjo, da se ga prideli kot rudarja dotičnemu rudniku, kjer je preje delal; to velja tudi glede dopusta.

A. T. B. Vprašanje: Imam nezakonskega otroka, ki dobiva 70 vin. na dan. A slišim, da je ta znesek povišan; kako mi je ravnati, da ga tudi jaz dobim? — **Odgovor:** Nezakonskemu otroku gre po zakonu z dne 21. marca 1918, drž. zak. št. 126, podpora v dvojni višini onega zneska, kakor ga je moral nezakonski oče plačevati pred vpoklicem, če je bil vpoklican pred 1. avgustom 1916 in je vzeti za podlago oni znesek, katerega je nezakonski oče plačeval pred tem dnem. Prošnjo za povešitev je vložiti pri pristojnem županstvu in jo nasloviti na okrajno komisijo za preživljanje. Če hočete za odgovor kaj plačati, storite najbolje, da plačate par kron skladu S. L. S., ki osnuje sedaj lastno pisarno, ki bo dajala nasvete v vseh sličnih zadevah.

F. Z. V. Vprašanje: Ko sem bil 8. maja 1. l. odpuščen kot invalid, so mi pri superarbitraciji obljubili, da dobim za dva meseca tudi »Menagegeld«, pa še do danes nisem ničesar prejel. Kam naj se obrnem? — **Odgovor:** Pojdite na pristojno okrajno glavarstvo, obrazložite tam položaj, kakor ste storili to v našem dopisu ter prosite, naj okrajno glavarstvo pri kadru polka, pri katerem ste služili, v Vašem imenu uradoma urgira rešitev zadeve.

M. Č. K. Vprašanje: Moj brat je padel v vojski, a moj oče je prošil za podporo šele po poteku šestih mesecev po uradnem sporočilu o njegovi smrti, torej prepozno. Sedaj se pa sliši, da tudi taki še dobijo podporo. Kaj je pa tem? — **Odgovor:** Po zakonu z dne 27. julija 1917, drž. zak. št. 313, je bilo vložiti prošnjo za državno vzdrževalnino po vojnih vpoklicancih, ki so padli ali pa bili uradoma proglašeni pogrešanim, najpozneje tekom šestih mesecev po uradni objavi smrti oziroma proglašitve pogrešanim; kdor je zamudil ta rok, se mu je prošnja kratkim potom zavrnila. Z zakonom z dne 31. marca 1918, drž. zak. št. 126, se je pa rok šestih mesecev za vložitev prošnje glede mrtvih in pogrešanih odpravil ter se je določilo, da svojci mrtvih in pogrešanih vpoklicancev vložijo lahko prošnje za državno vzdrževalnino do konca demobilizacije; pač pa se je z odredbo domobranskega ministrstva z dne 2. aprila 1918, drž. zak. št. 127, določilo, da je v onih slučajih svojcem mrtvih in pogrešanih vpoklicancev, v katerih je bila prošnja vložena po preteku šestmesečnega roka, priznati državno vzdrževalnino le od 1. aprila 1918 naprej. Vi imate tedaj pravico do državne vzdrževalnine od 1. aprila 1918 naprej, seveda če so podani tudi drugi zakoniti pogoji, zlasti če je bilo Vaše preživljanje odvisno od

lela in dohodkov vpoklicanega in padlega vrata. Če Vam prošnje ne rešijo, se osebno glasite pri pristojnem okrajnem glavarstvu s prošnjo, da jo Vam rešijo, če pa Vam prošnjo zavrnejo, se pa pritožite tekom 60 dni na delčno komisijo v Gradcu.

F. B. D. Vprašanje: Superarbitriran bom v kratkem s 40 do 50 odstotki. Sedaj dobivajo vzdrževalnino po meni oče in tri male sestre. Če pridem domov, ali mi bodo to ustavili, in kam naj se obrnem, če se kaj takega zgodi? — **Odgovor:** § 4. zakona z dne 27. julija 1917, drž. zak. št. 313, glede državne vzdrževalnine po vojnih vpoklicancih določa, da je svojem onih vpoklicancev, ki so bili odpušteni vsled bolezni ali poškodb, zadobljenih v vojnem službovanju in je njih pridobitna zmožnost najmanj za 20 odstotkov zmanjšana, izplačevati državno vzdrževalnino do konca vojne in še šest mesecev po končani vojni. Državna vzdrževalnina se tedaj mora Vašim svojem, ker je Vaša pridobitna zmožnost zmanjšana za 40 do 50 odstotkov, izplačevati naprej tudi v slučaju, ako pridete domov; če bi se izplačevanje ustavilo, se je pritožiti na pristojno okrajno glavarstvo oziroma na okrajno komisijo za prizivljanje.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Krادية ure od 6. zjutraj do 1. popoldne.

Glej Inserat!

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ***

(Dalje.)

»Meč! Prinesite meč!« kriče možje, »Prinesite mu meč!«

Prastara navada je v Štajru, da prinesejo mestni svetovalci meč novoizvoljenemu sodniku na slovesnem sprevedu v njegovo hišo. Toda kdo bo čakal drugega dne? Kaj nas briga stare navade! Hendel je sodnik! Dvajset rok odpre staro skrinjo; eden izmed svetovalcev vzame iz nje meč ter ga poda novemu sodniku, ki ga vzame v svojo desnico. Ves se blesti cvetlic, vencev, krilatih boginj, plamenečih oltarjev in daritev.

Ponosno kakor kralj stoji sodnik Joahim Hendel z mečem v roki v dvorani. Ljudstvo se gnjeje v dvojnico, ki se na videz veča in širi. Med črno oblečene oblastnike se vdrli sajasti kovači in nožarji, kramarji in kmetje v pisanih suknyah. Vsi dvigajo roke, kriče in vriskajo: »Živio!« Tisoč postav mrgoli, tisoč mož in le en klic veselja se glasi: »Naj živi Hendel, nadsodnik, Hendel, naš gospod!«

Zvonovi so doneli, topovi so gromeli. Skozi gnječo se preriva lepa, sijajno oblečena gospa. Z eno roko dviga svoj zlatodamašeni plašč, z drugo vodi plavalaso deklico, ki se

venomer smehlja. »Hendel, Hendel!« Že se je prignjetla do mize, ovila je svoje roke možu z mečem okoli vratu in je na njegovo ramo položila svojo glavo, s katere zmešano vise pajčolan, debele zlate kite in nizi biserov in zlata.

»Moj ljubljenc, moj najdražji, moj gospod mestni sodnik; vse življenje sem hrepenela, sedaj sem doživela.«

Smehljaje ji poda roko ter dvigne do čez glave dete, ki se je smehljaje vzpelo k svojemu očetu. Potem podraži zlatolasko: »Gospa ne spadajo v svet!«

»Moj ljubi, vsi te pozdravljajo, jaz, tvoja žena, pa bi te ne smela?« mu prosiče veli, oči pa ji žare ponosa in ljubezni.

»Dobro, Helena, vem, da te veseli. Bog s teboj!« Izvil ji je iz rok svojo roko ter se je naslonil na meč. Ta mu je sedaj več kakor žena in otrok. Počasi je stopala iz dvorane, njena zlata in rožnata lepota omami marsikako oko.

Joahim Hendel se še vedno upira na svoj meč, ki ga krase boginje, spake in plameneči žrtveniki. Potem povzdigne svoj krepki, globoki glas ter pravi: »Štajerci, hvala vam! Sveta tišina je nastala v dvorani kakor nekaj na galilejskem jezeru, ko je Gospod zapovedal viharju in valovom. Hendel govori: »Štajerci, dali ste mi ta-le meč. Naj mi da Bog in njegov evangelij moč, da ga nosim v blagor vašega mesta. Dali ste mi ta-le meč, ki ima oblast nad življenjem in smrtjo. Ko je utonilo preteklo stoletje, je nekdo pred to hišo pretrpel smrt. Videl je ta meč in je rekel: »Življenje je sveto.« Ni prelihl nedolžne krvi, toda njegova beseda je bila gospodova. Tu stojim z mečem, pa ne stojim, da bi prelivl kri, razen če je res potreba; če je mogoče odpustiti, odpustim. Boj, komur boj; prognanstvo, komur prognanstvo! Če mora teči kri, naj teče, pa brez ognja in nečloveških muk. Tako je zapisal Mark Avrelij, radost človeškega rodu. Tako sodim o smrtni kazni. Tudi naš milostivi gospod in cesar na Dunaju je usmiljen gospod, ki ima pravico pomiloščenja. Če nas bo kak zapuščen in spokoren grešnik ali grešnica prosila milosti za ubogo življenje, tega ne bomo pozabili. Življenje je sveto.«

Kakor božji hram je prisluškovala vsa dvorana. Takega govora še ni bilo slišati na tem mestu. Iz Frajzinga, poleg mesta, se dviga umazan dim sežganih človeških kosti, tudi v Štajnfeldu je steklo že mnogo krvi. Bilo je že Štajercem preveč, pa kaj je pomagalo, če se je pa odšel vsak sodnik držal stare navade, starega rimskega prava. Sedaj bo drugače. Hendel bo šel svojo pot.

Joahim Hendel se je veselo ozrl proti odprtim vratom, kjer je stala njegova žena z malo deklico, čerprav ženske ni spadajo v svet, in ga je s sklenjenimi rokami kakor svetnika opazovala. Potem je nadaljeval svoj govor:

»Govoril sem o smrtni kazni. Pa so še druge stvari, ki spadajo v sodnikov delokrog, in rečem vam, da sem pripravljen za pravico tvegati svoje premoženje, svojo kri. Trgovina z železom, ki je nekaj pri nas tako cvetela, pojema. Teža mora biti konec! Priskočiti hočemo ubogim producentom ter skrbeti za nov izvoz. Preprečiti hočemo z vsemi sredstvi vsak protipostaven izvoz, ki gre skozi gornjo dolino Aniže, to pa ne admontskemu prelatu vkljub, marveč v varstvo železninarskega prava. Kajti ta sleparija z železom je mati bolečin za vse štajerske plavže. Naj ima gospod iz Admonta svoje, meni naj pusti svoje. Tudi z upniki bom stopil v dogovor in skrbel, da se združijo vse vrednote, da se s svežo močjo ustanovi nova družba.«

»Hočemo tudi, jaz in gospodje svetovalci, da se uredi denarne razmere, pa naj tudi iz svojega izplačam par sto mark kovanega srebra. To se mora zgoditi.«

»Skrbeti hočemo tudi za staro bolnišnico, kjer je komaj za dvajset mož prostora in oprave. To se mora zboljšati. Nadzorovali bomo prodajanje in kupovanje zemljišč, da zabranimo odueruštvu. Tudi revež naj ima nekaj od izkupičkov bogatih zemljišč, kupčija naj postane plodonosna tudi za revnega moža.«

Na mestnem trgu so ploskali in vriskali tisoči. Vsepovsod je šumelo in kipel kakor visoka plima.

Doli pri stopnicah sedi mladi sin sodnikov kakor vitez na konju, okoli njega vohajo zastave; smeje se, zainahne z roko ter zavpije: »Hendel govori, pozor, poslušajte njegove besede!«

In nasmehljaj se je štajerski sodnik. Da, moje najljubše dete, kakor ponosno danes okoli jahaš in zapoveduješ, tako ponosno boš enkrat nosil tudi ti ta-le sveti meč, kakor knez boš, ko kdaj postaneš sodnik protestantovskega štajerskega mesta.

»Meščani!« nadaljuje, »všeč vam je moja beseda, tako je prav. Pa še nekaj vam imam povedati, kar mi leži na srcu bolj kakor trgovina z železnino, bolj kakor prodaja zemljišč in bolnišnica, bolj kakor mečeva oblast, kar mi leži na srcu kakor blagor in sreča mojega ljubelega sina in moje hčere!«

Vseh oči se zgoče primejo njegovih ust. Globoko je šel po sapo, široke prsi se mu razširijo in ognjeno mu zaiskre oči. Rekel je: »Tukaj, v Štajru, sta si dve veri med seboj v laseh. Jaz sem protestant, sem protestantovski sodnik. Pa vedite vsi Štajerci, katoličani in protestantje: Sodil bom po božjih postavah, po postavah tega mesta in po svoji vesti. Enaka pravica za vse, nihče naj ne bo prikraščen v pravici zaradi vere, kakor gotovo mi Bog pomaga! Pa še nekaj vam povem, gospodje v dvorani in vam gospodje pred vrati: Kdor prelomi mir, kdor neti sovraštvo, kdor hoče porušiti cesarsko določbo, vsled katere se priznava protestantom v Avstriji verska prostost, kdor brani svojemu bratu moliti in verovati po njegovi vesti, kdor zaradi vere zaničuje, žali, umori moža, pa naj bo tudi zadnji revež, pa naj bo, kdor hoče, imeniten ali preprost, protestant ali katoličan, — sedaj je Hendel povzdignil svoj glas, da je zadonel iz dvorane ven, kakor je nekaj na sinajski gori med gromom in bliskom začnela beseda Gospodova, da se je treslo vse ljudstvo — »za tega ne poznam nobene milosti, strl ga bom s to-le pestjo, s katero držim meč, kakor gotovo mi Bog pomaga!«

V dvorani in na trgu je bilo vse tiho kakor v cerkvi, kakor so bili tihi Izraelci ob vznožju snajiske gore. Volto so mrmrali protestantovski gospodje: »Teža moža nam je Bog poslal.«

Ni se še oddahnilo ljudstvo od žugajočih besedi, Hendel pa je z milejšim glasom, smehljaje nadaljeval:

»Toda upam, da v našem Štajru ne bo takih motilcev miru; če je kdo med nami, sedaj ve mojo voljo in naj se po tem ravna. Tudi katoliški someščani naj sprejmejo ta opomin od mene, ki me imenujejo krivoverca, ta opomin prihaja od višje oblasti. Določba o verski prostosti prihaja od cesarja, mir pa od Boga. Štajer, naj okoli meča, ki ga mi podajaš, dehti, zeleni in cvete oljka in hrastov venec, nad obema pa naj čuva ta-le roka. Postani naj-mogočnejše mesto v vojvodini, mogočno po železninarski obrti, mogočnejše po tvojih starih šegah in navadah, najmočnejše po tvoji pravi, resnični, čisti novi veri. To želi, ki te ljubi, Joahim Hendel.«

Kakor pred svetim blagoslovom so se priklonile vse glave, ko je sodnik končal svoj govor. Vse roke se sklenejo, vse prsi kipe. »Trideset let je, kar je prišel Pravnfalk, pohodil protestantovsko sv. pismo; ta šomošter jim je razdrobil kelih v kosce, in danes čuje Štajer krasni govor, kakor ga ni slišal Vorms iz Lutrovih ust.« Tako so si mislili protestantje. Nič več niso vpili, nič več vriskali po in okoli dvorane. Z vročih ustnic pa jim je, kakor kadar jim pri božji službi služabnik božje besede podaja kelih, trepetalo: Amen! Amen!

Še celo nekateri katoličani so ga nehote pozdravljali. Zdelo se je, kakor da je angel s palmo splaval nad ponosnimi dvoranami tje v mesto, da je blagoslovi.

Hendel si je zopet ogrnil plašč, ki ga je oteževal. Overovitelji so mu stregli. Sedaj koraka iz dvorane, ponosno kakor kralj, da se z mečem pokaže onim, ki so ga zunaj močno klicali in zahtevali ga videti. Njegovi najožji prijatelji ga obdajajo, stiskajo mu roko, za njim valuje nepregledna množica. Le malo jih je bilo, ki so žalostno in mrklo na strani stali. Med temi sta bila Pravnfalk in Adler.

Pravnfalk je rekel:

»Prišlo je, kakor je moralo priti. Naši ljudje so spali. Pojdem na Dunaj k Škotom; žal mi je vašega truda in denarja, gospod Adler!«

Adler je nagubančil temno čelo: »Meni je žal za Štajer.«

Sedaj se jima je približal Radlmajer, ki je v posvetovalnici uredil listke na zeleni mizi. »Gospoda,« jima je rekel, »mene ni strah za Štajer, Hendel je pravičen mož.«

»Pravičen in moder,« pripomni zasmehljivo Adler. »Pri nas pa imamo mnogo budal. Hudič je govoril iz njegovih lepih besedi, in ti, kamela iz Madiana, tega nisi opazil. Mark Avrelj, radost človeškega rodu, je bil pogonom dober oče, kristjanom pa krut trinog... Ničesar več ne rečem. Videli bomo kmalu, kaka je enaka pravica za vse.«

Med tem je Hendel stopil na trg. Ves Štajer, pijan veselja in ljubezni, mu hiti nasproti. Tako hiti srečno ljudstvo nasproti svojemu maziljenemu vladarju. Zamet in svilo razprostrirajo pred njega, svoje roke polagajo pod njegove korake.

Ko se je pred petnajstimi leti na zlatem vozu pripeljal v Štajer, ga niso tako sprejeli. (D dalje.)

Za razvedrilo.

Hudobni stavec. V nekem listu je navdian stavec zamenjal nekaj vrstic poročila o neki poroki z neko drugo dnevno novico. In potem se je bralo takole: Včeraj popoldne sta se poročila v župni cerkvi sv. Antona tovarnar Milan Marič z gospodično Zoro Ploha, admiralo vo hčerko.

Oba norca je potem odvedel stražnik na policijo, kjer so ju vzeli na zapisnik. Prav bi bilo, da bi jih vtaknili v kako poboljševalnico, kjer bi imela čas razmišljati o svojem blaznem dejanju.

Kakor dobljeno — tako razdano. Leta 1830. je v Rimu umrl sloveč odvetnik, ki si je tekom let pridobil obilno premoženje. Ker je bil brez otrok in ni imel bližnjih sorodnikov, je bilo vse radovedno, kdo bo skrbno hranjen denar podedoval. Dasi so ljudje vedeli, da je čudak, vendar se je vse zavzelo, ko so odprli oporoko, kjer je bilo zapisano, da vse premoženje dobi norišnica. Vzrok temu je bil naznanjen ob kratkem tako-le: »Ker sem dobil denar od norcev, ga zopet norcem izročam.«

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj, 10. avgusta: 88, 7, 85, 27, 61.
Trst, 21. avgusta: 48, 82, 85, 87, 62.

Preklic.

Izjavljam, da nisva ne jaz, ne moj mož Anton plačnika kakršnikoli po najinem sinu Janezu naravljanih dolgov. 2989

MARIJA ROBIDA,
posestnica, Zgor. Kašelj št. 8.

GOSPODJE, kateri si žele s prodajo dobro izočitli znaten dohodek naj pošljite svoj naslov na kemično tovarno **HUGOPOLAK, KHAL, VINOGRADI,** Jungmannova trida 55. Telefon pisarne 5195. telefon tovarniški 5455. 3099

KUPI SE že rabljen 2906

ALFA-POSREDAVNIK
ta 12 do 25 litrov. — Ponudbe na A. KRISPER, TRST, CAMPO MARZIO.

Nakup ur, zlatnine in briljantov je zaupljiva stvar zato se pri nakupu obrnite na tvrdko **F. ČUDEN SIN** samo nasproti gl. pošte v Ljubljani.

KUPUJEM vsako količino **brinjevih jagod**
2978 Destilerija in rafinerija
VLADIMIR ARKO, Zagreb.

KUPIM vsako množino 2996
medu in čebelnega voska
FRANC VOKAČ,
LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 5.

C. kr. avstrijski zaklad za vdove in sirote
zavarovalni oddelek, sprejema še nadalje
zavarovanja na 8. vojno posojilo
pod najugodnejšimi pogoji.

Tako zavarovanje olajša vsakomur zаетje VIII. vojnega posojila z malimi delnimi vplačili v daljši ali krajši dobi. Premije se morejo plačati tudi z vojnimi posojili sedme ali prejšnjih izdaj.

Zahtevajte ustmena ali pismena pojasnila pri deželnem zavarovalnem oddelku v Ljubljani (Francovo nabrežje št. 1, II. nadstropje), pri okrajnih zavarovalnih oddelkih v Crnomlju, Kamniku, Kočevju, Kranju, Krškem, Litiji, Ljubljani (Francovo nabrežje 1, I.), Logatcu, Postojni, Radovljici in Rudolfovem in pri njih pooblaščenih zastopnikih. Sprejeme se spretni in zanesljivi akviziterji.

Ci dovito šilo le K 490

Siva tako naglo prošline vohde kot šivalni stroj. — Največja iznajdba, s katere more vsak sam krpiti in šivati usnje, raztrgane čevlje, konjsko oromo, vreče, platno in vsako drugo močno blago. Neobhodno potrebno za vsakega. Jamstvo za porabnost. Cena komol. šila s sukancem, 4 raznimi šivankami in porabnimi navodili K 490, 3 kosi K 1350. Pošilja po povzetju.

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Niessgasse 13-404.

Pozor!! Naročite si Pozor!!
„BARVO“

in barvajte si sami platno in staro obleko, katera potem izgleda kakor nova. — Barva se dobi sledeča: črna, modra (plava), rdeča, zelena, rjava, siva in lila v zavrtkih še po 60 vinarjev v trgovini bary za obleke

Karl Loblner
pri »ZVONCU«, CELJE.

Za 1 žensko obleko je treba najmanj 7 zav. barve. Za 1 žensko bluzo je treba najmanj 3 zav. barve. Za 1 žen. predpasnik je treba najmanj 2 zav. barve. Razpošilja se po pošti. — Vsak si lahko brez truda barva sam, ker vsakemu naročilu se pridene slovensko navodilo.

POZOR! V zalogi imam novo navadno in zarezno 2888

strešno opeko
v poljubni množini. — Cena po dogovoru.
JOSIP KURALT, trgovec, DOMŽALE.

SODE
od vina, žganja in vsake druge vrste kupuje po najvišjih cenah
Ivan Jelačin:
LJUBLJANA, Emonska cesta št. 2.

Usmejno gnojenje
bo samo
Vaša korist!
toda ne odlašajte! — Zahtevajte tako ponudbe na
20 % kati - jevo sol in 14 % kajnit
Poznejših naročil vsled težavnega uvoza ne bo mogoče izvršiti! Pojasnila so Vam na razpolago! Jamstvo za kakovost!
VINKO VABIC, veletržec, Zalec, Južno-Stajersko.

Mlatilnice

za pogon s silo in z roko, dalje čistilne mlatilnice najnovejših konstrukcij, čistilnice, trijerje, stiskalnice za grozdje in sadje, mlince za žito in sadje, gepelje, slamoreznice, brzoparilnice, kotle za žganje, brane in pluge ter razne druge poljedelske stroje iz največjih tovarov, zajamčeno dobre kakovosti ima vedno na zalogi

zaloga poljedelskih strojev

FR. HITTI
v LJUBLJANI, Martinova cesta št. 2

Dalje opozarjam na svojo veliko zalogo priznano in dokazano najboljših ročnih mlinov, pripravnih za vsako mletev. — Dobra in najcenejša postrežba vsakemu zajamčena.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
proti požarnim škodam in poškodbam cerkvenih zoonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom sgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelitju, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma oboje in druge kombinacije in proti nesgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno niševavstrijsko zavarovalnico, ed katere ima tudi dežela Kranjska podružnico.

Varnostni sklad in udnine, ki so znašale l. 1916 K 906.828-91, se poskočilo koncem l. 1917 na 1.081.638-64.

Tedaj, širavejšo zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel sklad. Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh fareh nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo

Ne pošiljajte otrok samih, da se pežri oneselijo!

Ne pošiljajte otrok samih, da se pežri oneselijo!

lela in dohodkov vpoklicanega in padlega vrata. Če Vam prošnje ne rešijo, se osebno glasite pri pristojnem okrajnem glavarstvu s prošnjo, da jo Vam rešijo, če pa Vam prošnja zavrnejo, se pa pritožite tekom 60 dni na delčno komisijo v Gradcu.

F. B. D. Vprašanje: Superarbitriran bom v kratkem s 40 do 50 odstotki. Sedaj dobivajo vzdrževalnino po meni oče in tri male sestre. Če pridem domov, ali mi bodo to ustavili, in kam naj se obrnem, če se kaj takega zgodi? — **Odgovor:** § 4. zakona z dne 27. julija 1917, drž. zak. št. 313, glede državne vzdrževalnine po vojnih vpoklicanih določa, da je svojem onih vpoklicancev, ki so bili odpušteni vsled bolezni ali poškodb, zadobljenih v vojni: službovanju in je njih pridobitna zmožnost najmanj za 20 odstotkov zmanjšana, izplačevati državno vzdrževalnino do konca vojne in še šest mesecev po končani vojni. Državna vzdrževalnina se tedaj mora Vašim svojcem, ker je Vaša pridobitna zmožnost zmanjšana za 40 do 50 odstotkov, izplačevati naprej tudi v služaju, ako pridete domov; če bi se izplačevanje ustavilo, se je pritožiti na pristojno okrajno glavarstvo oziroma na okrajno komisijo za prizivljanje.

Najboljša in najsigurneja prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Radne ure od 6. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ***

(Dalje.)

»Meč! Prinesite meč!« kriče možje, »Prinesite mu meč!«

Prastara navada je v Štajru, da prinesejo mestni svetovalci meč novoizvoljenemu sodniku na slovesnem sprejedu v njegovo hišo. Toda kdo bo čakal drugega dne? Kaj nas brigajo stare navade! Hendel je sodnik! Dvajset rok odpre staro skrinjo; eden izmed svetovalcev vzame iz nje meč ter ga poda novemu sodniku, ki ga vzame v svojo desnico. Ves se blesti cvetlic, vencev, krilatih boginj, plamenečih oltarjev in daritev.

Ponosno kakor kralj stoji sodnik Joahim Hendel z mečem v roki v dvorani. Ljudstvo se gnjeje v dvojnico, ki se na videz veča in širi. Med črno oblečene oblastnike »vdrli sajasti kovači in nožarji, kramarji in kmetje v pisanih sukňah. Vsi dvigajo roke, kriče in vriskajo: »Živio!« Tisoč postav mrgoli, tisoč mož in le en klic veselja se glasi: »Naj živi Hendel, nad sodnik, Hendel, naš gospod!«

Zvonovi so doneli, topovi so gromeli. Skozi gnječo se preriva lepa, sijajno oblečena gospa. Z eno roko dviga svoj zlatodamašeni plašč, z drugo vodi plavalaso deklico, ki se

venomer smehlja. »Hendel, Hendel!« Že se je prignjetla do mize, ovila je svoje roke možu z mečem okoli vratu in je na njegovo ramo položila svojo glavo, s katere zmešano vise pajčolan, debele zlate kite in nizi biserov in zlata.

»Moj ljubljenc, moj najdražji, moj gospod mestni sodnik; vse življenje sem hrepenela, sedaj sem doživela.«

Smehljaje ji poda roko ter dvigne do čez glave dete, ki se je smehljaje vzpelo k svojemu očetu. Potem podraži zlatolasko: »Gospo ne spadajo v svet!«

»Moj ljubi, vsi te pozdravljajo, jaz, tvoja žena, pa bi te ne smela?« mu proseče veli, oči pa ji žare ponosa in ljubezni.

»Dobro, Helena, vem, da te veseli. Bog s teboj!« Izvil ji je iz rok svojo roko ter se je naslonil na meč. Ta mu je sedaj več kakor žena in otrok. Počasi je stopala iz dvorane, njena zlata in rožnata lepota onami marsikako oko.

Joahim Hendel se še vedno upira na svojo meč, ki ga krase boginje, spake in plameneči žrtveniki. Potem povzdigne svoj krepki, globoki glas ter pravi: »Štajerci, hvala vam! Sveta tišina je nastala v dvorani kakor nekdanj na galilejskem jezeru, ko je Gospod zapovedal viharju in valovom. Hendel govori: »Štajerci, dali ste mi ta-le meč. Naj mi da Bog in njegov evangelij moč, da ga nosim v blagor vašega mesta. Dali ste mi ta-le meč, ki ima oblast nad življenjem in smrtjo. Ko je utonilo preteklo stoletje, je nekdo pred to hišo pretrpel smrt. Videl je ta meč in je rekel: »Življenje je sveto.« Ni prelihl nedolžne krvi, toda njegova beseda je bila gospodova. Tu stojim z mečem, pa ne stojim, da bi prelivl kri, razen če je res potreba; če je mogoče odpustiti, odpustim. Boj, komur boj; prognanstvo, komur prognanstvo! Če mora teči kri, naj teče, pa brez ognja in nečloveških muk. Tako je zapisal Mark Avrelij, radost človeškega rodu. Tako sodim o smrtni kazni. Tudi naš milostivi gospod in cesar na Dunaju je usmiljen gospod, ki ima pravico pomiloščenja. Če nas bo kak zapuščen in spokoren grešnik ali grešnica prosila milosti za ubogo življenje, tega ne bomo pozabili. Življenje je sveto.«

Kakor božji hram je prisluškovala vsa dvorana. Takega govora še ni bilo slišati na tem mestu. Iz Frajzinga, poleg mesta, se dviga umazan dim sežganih človeških kosti, tudi v Štajnfeldu je steklo že mnogo krvi. Bilo je že Štajercem preveč, pa kaj je pomagalo, če se je pa odslej vsak sodnik držal stare navade, starega rimskega prava. Sedaj bo drugače. Hendel bo šel svojo pot.

Joahim Hendel se je veselo ozrl proti odprtim vratom, kjer je stala njegova žena z malo deklico, čepav ženske ne spadajo v svet, in ga je s sklenjenimi rokami kakor svetnika opazovala. Potem je nadaljeval svoj govor:

»Govoril sem o smrtni kazni. Pa so še druge stvari, ki spadajo v sodnikov delokrog, in rečem vam, da sem pripravljen za pravico tvegati svoje premoženje, svojo kri. Trgovina z železom, ki je nekdanj pri nas tako cvetela, pojema. Teža mora biti konec! Priskočiti hočemo ubogim producentom ter skrbeti za nov izvoz. Preprediti hočemo z vsemi sredstvi vsak protipostaven izvoz, ki gre skozi gornjo dolino Aniže, to pa ne admontskemu prelatu vkljub, marveč v varstvo železninarskega prava. Kajti ta sleparija z železom je mati bolečin za vse štajerske plavže. Naj ima gospod iz Admonta svoje, meni naj pusti svoje. Tudi z upniki bom stopil v dogovor in skrbel, da se združijo vse vrednote, da se s svežo močjo ustanovi nova družba.

»Hočemo tudi, jaz in gospodje svetovalci, da se uredi denarne razmere, pa naj tudi iz svojega izplačam par sto mark kovanega srebra. To se mora zgoditi.

»Skrbeti hočemo tudi za staro bolnišnico, kjer je komaj za dvajset mož prostora in opravne. To se mora zboljšati. Nadzorovali bomo prodajanje in kupovanje zemljišč, da zabranimo oderuštvo. Tudi revež naj ima nekaj od izkupičkov bogatih zemljišč, kupčija naj postane plodonosna tudi za revnega moža.«

Na mestnem trgu so ploskali in vriskali tisoči. Vseposvodi je šumelo in kipel kakor visoka plima.

Doli pri stopnicah seči mladi sin sodnikov kakor vitez na konju, okoli njega vihrajo zastave; smeje se, zamahne z roko ter zavpije: »Hendel govori, pozor, poslušajte njegove besede!«

In nasmehljaj se je štajerski sodnik. Da, moje najljubše dete, kakor ponosno danes okoli jahaš in zapoveduješ, tako ponosno boš enkrat nosil tudi ti ta-le sveti meč, kakor knez boš, ko kdaj postaneš sodnik protestantovskega štajerskega mesta.

»Meščani!« nadaljuje, »všeč vam je moja beseda, tako je prav. Pa še nekaj vam imam povedati, kar mi leži na srcu bolj kakor trgovina z železnino, bolj kakor prodaja zemljišč in bolnišnica, bolj kakor mečeva oblast, kar mi leži na srcu kakor blagor in sreča mojega ljubelega sina in moje hčere!«

Vseh oči se zgoče primejo njegovih ust. Globoko je šel po sapo, široke prsi se mu razširijo in ognjeno mu zaiskre oči. Rekel je: »Tukaj, v Štajru, sta si dve veri med seboj v laseh. Jaz sem protestant, sem protestantovski sodnik. Pa vedite vsi Štajerci, katoličani in protestantje: Sodil bom po božjih postavah, po postavah tega mesta in po svoji vesti. Enaka pravica za vse, nihče naj ne bo prikrašan v pravici zaradi vere, kakor gotovo mi Bog pomaga! Pa še nekaj vam povem, gospodje v dvorani in vam gospodje pred vrati: Kdor prelomi mir, kdor neti sovraštvo, kdor hoče porušiti cesarsko določbo, vsled katere se priznava protestantom v Avstriji verska prostost, kdor brani svojemu bratu moliti in verovati po njegovi vesti, kdor zaradi vere zaničuje, žali, umori moža, pa naj bo tudi zadnji revež, pa naj bo, kdor hoče, imeniten ali preprost, protestant ali katoličan, — sedaj je Hendel povzdignil svoj glas, da je zadonel iz dvorane ven, kakor je nekdanj na sinajski gori med gromom in bliskom zadonela beseda Gospodova, da se je treslo vse ljudstvo — »za tega ne poznam nobene milosti, strl ga bom s to-le pestjo, s katero držim meč, kakor gotovo mi Bog pomaga!«

V dvorani in na trgu je bilo vse tiho kakor v cerkvi, kakor so bili tihi Izraelci ob vznožju sinajske gore. Votlo so mrmrali protestantovski gospodje: »Teža moža nam je Bog poslal.«

Ni se še oddahnilo ljudstvo od žugajočih besedi, Hendel pa je z milejšim glasom, smehljaje nadaljeval:

»Toda upam, da v našem Štajru ne bo takih motilcev miru; če je kdo med nami, sedaj ve mojo voljo in naj se po tem ravna. Tudi katoliški someščani naj sprejmejo ta opomin od mene, ki me imenujejo krivoverca, ta opomin prihaja od višje oblasti. Določba o verski prostosti prihaja od cesarja, mir pa od Boga. Štajer, naj okoli meča, ki ga mi podajaš, dehti, zeleni in cvete oljka in hrastov venec, nad obema pa naj čuva ta-le roka. Postani naj-mogočnejše mesto v vojvodini, mogočno po železninarski obrti, mogočnejše po tvojih starih šegah in navadah, naj-mogočnejše po tvoji pravi, resnični, čisti novi veri. To želi, ki te ljubi, Joahim Hendel.«

Kakor pred svetim blagoslovom so se priklonile vse glave, ko je sodnik končal svoj govor. Vse roke se sklenejo, vse prsi kipe. »Trideset let je, kar je prišel Pravnfalk, pohodil protestantovsko sv. pismo; ta šomošter jim je razdrobil kelih v kosce, in danes čuje Štajer krasni govor, kakor ga ni slišal Vorms iz Lutrovih ust.« Tako so si mislili protestantje. Nič več niso vpili, nič več vriskali po in okoli dvorane. Z vročih ustnic pa jim je, kakor kadar jim pri božji službi služabnik božje besede podaja kelih, trepetalo: Amen! Amen!

Še celo nekateri katoličani so ga nehote pozdravljali. Zdelo se je, kakor da je anđel s palmo splaval nad ponosnimi dvoranami tje v mesto, da je blagoslovi.

Hendel si je zopet ogrnil plašč, ki ga je oteževal. Overovitelji so mu stregli. Sedaj koraka iz dvorane, ponosno kakor kralj, da se z mečem pokaže onim, ki so ga zunaj močno klicali in zahtevali ga videti. Njegovi najožji prijatelji ga obdajajo, stiskajo mu roko, za njim valuje nepregledna množica. Le malo jih je bilo, ki so žalostno in mrklo na strani stali. Med temi sta bila Pravnfalk in Adler.

Pravnfalk je rekel:

»Prišlo je, kakor je moralo priti. Naši ljudje so spali. Pojdem na Dunaj k škotom; žal mi je vašega truda in denarja, gospod Adler!«

Adler je nagubančil temno čelo: »Meni je žal za Štajer.«

Sedaj se jima je približal Radmajer, ki je v posvetovalnici uredil listke na zeleni mizi. »Gospoda,« jima je rekel, »mene ni strah za Štajer, Hendel je pravičen mož.«

»Pravičen in moder,« pripojani zasmehljivo Adler. »Pri nas pa imamo mnogo budal. Hudič je govoril iz njegovih lepih besedi, in ti, kamela iz Madiana, tega nisi opazil. Mark Avrelj, radost človeškega rodu, je bil pogonno dober oče, kristjanom pa krut trinog... Ničesar več ne rečem. Videli bomo kmalu, kaka je enaka pravica za vse.«

Med tem je Hendel stopil na trg. Ves Štajer, pijan veselja in ljubezni, mu hiti nasproti. Tako hiti srečno ljudstvo nasproti svojemu maziljenemu vladarju. Zamet in svilo razprostirajo pred njega, svoje roke polagajo pod njegove korake.

Ko se je pred petnajstimi leti na zlatega vozu pripeljal v Štajer, ga niso tako sprejeli. (Dalje.)

Za razvedrilo.

Hudobni stavec. V nekem listu je navdian stavec zamenjal nekaj vrstic poročila o neki poroki z neko drugo dnevno novico. In potem se je bralo takole: Včeraj popoldne sta se poročila v župni cerkvi sv. Antona tovarnar Milan Marič z gospodično Zoro Ploha, admiralo vo hčerko.

Oba norca je potem odvedel stražnik na policijo, kjer so ju vzeli na zapisnik. Prav bi bilo, da bi jih vtaknili v kako poboljševalnico, kjer bi imela čas razmišljati o svojem blažnem dejanju.

Kakor dobljeno — tako razdano. Leta 1830. je v Rimu umrl sloveč odvetnik, ki si je tekom let pridobil obilno premoženje. Ker je bil brez otrok in ni imel bližnjih sorodnikov, je bilo vse radovedno, kdo bo skrbno hranjeni denar podedoval. Dasi so ljudje vedeli, da je čudak, vendar se je vse zavzelo, ko so odprli oporoko, kjer je bilo zapisano, da vse premoženje dobi norčična. Vzrok temu je bil naznanjen ob kratkem tako-le: »Ker sem dobil denar od norcev, ga zopet norcem izročam.«

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj, 10. avgusta: 88, 7, 85, 27, 61.

Trst, 21. avgusta: 48, 82, 85, 87, 62.

Preklic.

Izjavljam, da nisva ne jaz, ne moj mož Anton plačnika kakršnihkoli po najinem sinu Janezu narovavljenih dolgov. 2989

MARIJA ROBIDA,
posestnica, Zgor. Kašelj št. 8.

GOSPODJE, kateri si žele s prodajo dobro idočili konsumni predmetov zagotovili znaten dohodek, naj pošljete svoj naslov na kemično tovarnico **HUGOPOLAK, KHAL, VINOGRAD,** Jungmannovih trida 55, Telefon pisarne 5495, telefon tovarniški 5455. 30'9

KUPI SE ŽE RABLJEN 2906

ALFA-posnemalnik
ta 12 do 25 litrov. — Ponudbe na A. KRISPER,
TRST, CAMPO MARZIO.

Nakup ur, zlatnine in briljantov je
zaupljiva stvar
zato se pri nakupu obrnite na
tvrdko **F. ČUDEN SIN**

BAJDO nasproti pl. pošte v Ljubljani.

KUPUJEM vsako količino

brinjevih jagod

2978

Destilerija in rafinerija
VLADIMIR ARKO, Zagreb.

KUPIM vsako množino 2996

medu in čebelnege voska

FRANC VOKAČ,
LJUBLJANA, Selenburgova ulica št. 5.

C. kr. avstrijski zaklad za vdove in sirote
zavarovalni oddelek, sprejema še nadalje

zavarovanja na 8. vojno posojilo

pod najugodnejšimi pogoji.

Tako zavarovanje olajša vsakomur zajetje VIII. vojnega posojila z malimi delnimi vplačili v daljši ali krajši dobi. Premije se morejo plačati tudi z vojnimi posojili sedme ali prejšnjih izdaj.

Zahtevajte ustmena ali pismena pojasnila pri delnem zavarovalnem oddelku v Ljubljani (Frančevo nabrežje št. 1, II. nadstropje), pri okrajnih zavarovalnih oddelkih v Crnomlju, Kamniku, Kočevju, Kranju, Krškem, Litiji, Ljubljani (Frančevo nabrežje 1, I.), Logatcu, Postojni, Radovljici in Rudolfovem in pri njih pooblaščenih zastopnikih. Sprejemo se spretni in zanesljivi akviziterji.

Ci dovito šilo le K 4-90

Siva tako naglo prekinje vbrnde kot šivalni stroj. — Največja iznajdba, s katero more vsaki sam krpiti in šivati usnje, raztrpane čevlje, ko nisko oremo, vrste, platno in vsako drugo močno biano. Neobhodno potrebno za vsakega Jamstva za potrebnost. Cena komplet šila s sukncem, 4 raznimi šivankami in porabnim navodilom K 4,90, 3 kosi K 13,50. Pošlja po povzetju.

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Niessgasse 13-404.

Pozor!! Naročite si Pozor!!

„BARVO“

in barvajte si sami platno in staro obleko, katera potem izgleda kakor nova. — Barva se dobi sledeča: črna, modra (plava), rdeča, zelena, rjava, siva in lila v zavrtkih se po 60 vinarjev v trgovini barva za obleke

Karl Loblner
pri »ZVONCU«, CELJE.

Za 1 žensko obleko je treba najmanj 7 zav. barve. Za 1 žensko bluzo je treba najmanj 3 zav. barve. Za 1 žen. predpasnik je treba najmanj 2 zav. barve. Razpošlja se po pošti. — Vsak si lahko brez truda barva sam, ker vsakemu naročilu se pridene slovensko navodilo.

POZOR! V zalogi imam novo navadno in zarezno 2888

strešno opeko

v poljubni množini. — Cena po dogovoru.
JOSIP KURALT, trgovec, DOMŽALE.

SODE

od vina, žganja in vsake druge vrste
kupuje po najvišjih cenah

Ivan Jelačin :
LJUBLJANA, Emonska cesta št. 2.

Umetno gnojenje

bo samo

Vaša korist

toda ne odlašajte! — Zahtevajte takoj ponudbe na

20 % krati - levo sol in 14 % kajnit

Poznejših naročil vsled težavnega uvoza ne bo mogoče izvršiti! Pojasnila so Vam na razpolago! Jamstvo za kakovost!

WINKO VABIC, veletržec, Zalec, Dužno-Stajersko.

Mlatilnice

za pogon s silo in z roko, dalje čistilne mlatilnice najnovije konstrukcije, čistilnice, trijerje, stiskalnice za grozdje in sadje, mlino za žito in sadje, gepelje, slamoreznice, brzorarlilnike, kotle za žganje, brane in pluge ter razne druge poljedelske stroje iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

iz največjih tovarn, zajamčeno dobre kakovosti

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zoonov

Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom sgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljako orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, fita in hrmo, 4. zvonove proti preletu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživelo in druge kombinacije in proti nesgodam. vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za dožensko nikjeavstreljeko zavarovalnico, od katere ima tudi dežela Kranjska podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1916 K 906.628-91, se poskošile koncem l. 1917 na 1.081.638-54.

Todaj, šimvedje znanjanje sa sa edini slovenski zavod, tembolj bo rastel zaklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnatelstvo, glavno poverjeništvu v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra center in takojšnje izplačilo

Ne prešajte otrok samih, da se požari omajijo!

Ne prešajte otrok samih, da se požari omajijo!

Lišaje

garje, srbež, braste in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno Paratol-domače mazilo. Ne maže, je popolno brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 5— dvojni - velik lonček K 9—. Dalje Paratol-posipalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo. 1 škatlja K 3—.

Obeje se dobiva po povzetju ali predplačilu pri tvrdki Paratol-Werke, lekar ULMER, Budapest VII-10. Rózsa ut 21.

Zastoj

dobi vsak na željo moj cenik o zlatini, srebrni in podalnih. Violine po K 50-, 45-, 53-, in višje. Dobre harmonike K 45-, 60-, 80- dvo-vratne dunajske harmonike K 120, 140, trivratne K 300, 400 in višje. Zamenjava dovoljena ali denar nazaj. Pošljava po povzetju ali predplačilu r.p. pošlji. Jan Konrad, Brax 1991, c. in kr. dvo-vrni založnik, Češko.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri- neša 2 krat na teden krmil, ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redni prašek. „Mastin“ Paket velja 2 K, 5 paketov 12 K, poš- tnine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo ali prašiča, da se zređ.

Glavna zaloga:

Iekarna Trnkóczy

zraven rotovca v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“.

Sprejem vrvarskega pomočnika

ki zna dobro plesti vrvi in štrange. A. ŠINKOVEC, vrvarna, KRANJ, GORENJSKO.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. zakonito zajamčeno „Skaboform“ ma- zilo“. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 3— veliki K 5— porcija za rodbino K 12—. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijina trg. 1529. Pazite na varstveno znamko „Skaboform“!

Po celi Jugoslaviji naj se pije 2542

Tolstovrška slatina

in novi SILVA VRELEC

➔ Pošta GUŠTANJ. ➔

Tam se naroči tudi

črno belo, rdeče in črno vino

ter žganje in sadni mošt.

Vsakovrsna domača semena,

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trgovina s semeni

— PETER LASSNIKA NASL. —

SEVER & KOMP., Ljubljana, Marijin trg.

Nad 1,000.000 v rabi!

Močno silo je praktično orodje za vsakogar za šivanje usjenih presnetov, jpr- znanov, vreo, me- dat, orem, me- hov, plati, čev- jnov. — Razpro- dajalcem popust. Cena kopl. silu K 5—, povzetni stroški posebej. Izvoz šrebrijev, varovalcev pod- platov in kovine in usnja, podkvice, celul. trahov za čevlje, čevlj. smo- le, čkor za pod- plate in vojnih podplatov ter roc- nih mlincev. P. E. Lachmann, Du- naj IX, Moser- gasse 3, odd. 182.

Ženske lase

rezane in mešane ku- puje v vsaki množini po najvišji ceni Matija Podkrajšek brivec, Ljubljana, Sv. Petra cesta 32.

Agitirajte za Domoljuba

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lasnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dop. od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome 25 vi- narjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrudnikom posojila proti vknjižbi z amortiza- cijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

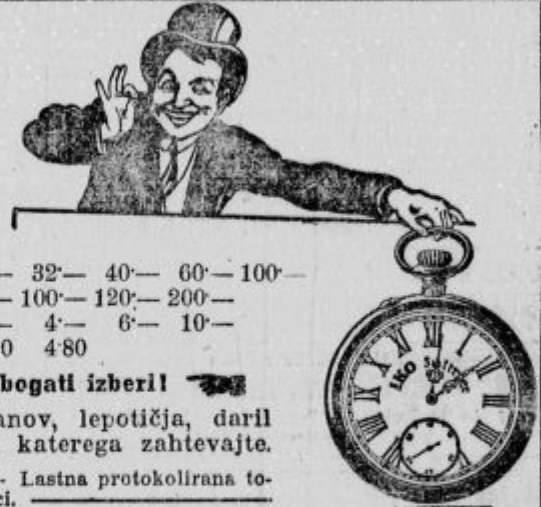
Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je mojstersko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju. Neugajajoče zamenjam.

- Kovinate ure . . . po K 24— 26— 32— 40— 60— 100—
- Srebrne ure . . . po K 70— 90— 100— 120— 200—
- Kovinate verižice po K 2— 3— 4— 6— 10—
- Usnjate verižice . po K 1'60 2'80 4'80

➔ Zlatnina in srebrnina v bogati izberil ➔

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepotičja, daril itd. v velikem krasnem ceniku, katerega zahtevajte.

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana. — Lastna protokolirana to- varna ur v Švici.

Svetovna razpošiljalnica

H. Suttner samo v Ljubljani št. 1

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur. Nobene podružnice.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne nezgodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tud. z vojnim riziko, otro- ških dot, rentna in ljudska nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na vsajemnosti. — Prospekti zastoj in poštine prosto. Sposobni zastopniki se spro- r.ajo pod najugodnejšimi pogoji. 1837